

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

21^e JAARGANG

WOENSDAG 26 FEBRUARI 1936

No. 1052

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

Assistent-Redacteur: L. R. W. Soutendijk.

Redactie-adres: Pieter de Hoehweg 122, Rotterdam.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigplaatweg.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties voorpagina f 0,50 per regel. Andere pag-
na's f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens
tarief. Administratie van abonnementen en advertenties:
Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Am-
sterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening
No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 16,—. Abonnementsprijs Economisch-Stat-
istisch Maandbericht f 5,— per jaar. Beide organen samen
f 20,— per jaar. Buitenland en Koloniën resp. f 18,—,
f 6,— en f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Dona-
teurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut
ontvangen het weekblad en het Maandbericht gratis en
genieten een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD.

Blz.

HET INSTITUUT VRIJHAVEN EN DE MAATREGELLEN, WAAR- DOOR HET OVERBODIG KAN ZIJN door Mr. B. Kolff.	146
Het wisselkoers-egaliseringsfonds door J. H. Huizinga	148
De tinmarkt in 1935 I door P. Hövig	150
De Rijksmiddelen over Januari 1936.	152
AANTEEKENINGEN:	
Engelsche bankiers over den economischen toestand van hun land	153
Suikerstatistiek van Engeland	154
Veranderingen in den wereldhandel.	154
INGEZONDEN STUKKEN:	
Verlaging van de vaste lasten, gezien vanuit het economisch gezichtspunt door Prof. Dr. N. J. Polak met Naschrift door J. Groot	155
ONTVANGEN BOEKEN	156
MAANDLIJFERS:	
Overzicht van den stand der Rijksmiddelen	156
STATISTIEKEN	157—160
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

25 FEBRUARI 1936.

De geldmarkt blijft ruim, hetwelk duidelijk blijkt
uit de resultaten van de inschrijving op het schat-
kistpapier, waar tweemaal het gevraagde bedrag werd
aangeboden.

De cijfers zijn als volgt:

(In mill. Gld.)

	ingeschr.	toegew.	prijs	rendem.	disc.
3-maands	18.61	3.6	997.74	$\frac{7}{8}$ %	basis
6-maands	10.58	7	992.94	1 $\frac{1}{8}$ %	
3 % 1-jaars	13.509	9.65	1009.02	2 $\frac{1}{16}$ %	2 $\frac{1}{32}$
3 $\frac{1}{2}$ % 5-jaars	7.093	3.883	1000	3 $\frac{1}{2}$ %	3 $\frac{1}{2}$
	49.792	24.133			

De rentevoet voor 3-maands-bankaccepten is tot
 $\frac{7}{8}$ pCt. teruggelopen. Halfjaars schatkistpapier no-
teerde tenslotte $1\frac{1}{8}$ — $\frac{3}{16}$ pCt., jaars $1\frac{1}{4}$ pCt. Call
op $\frac{1}{2}$ pCt. overvloedig verkrijgbaar. Prolongatie
 $1\frac{1}{4}$ pCt.

* *

Van de wisselmarkt zijn geen gebeurtenissen van
belang te melden. Zoowel Dollars als Frs. bleven
rustig. Het aan Frankrijk verleende crediet is van
geen invloed op de markt geweest. Het aantal zaken
is nog steeds zeer beperkt. Het Pond, dat de geheele
week rond de 7.27 had geschommeld, steeg gisteren
tot 7.28. De Dollar bewoog zich voornamelijk tus-
schen de $1.45\frac{7}{8}$ en $\frac{7}{8}$, na aanvankelijk op $1.45\frac{7}{8}$ pCt. te
zijn geweest. \$/f 499—499 $\frac{1}{2}$. Fransche Francs liepen
van 9.73 op 9.72 $\frac{1}{4}$ terug, Belga's nog altijd laag:
24.81. Zwitsersche Frs. 48.12. De handel in vrije
Marken was van geen betekenis. Registermarken en
Creditspermarken waren eerder aangeboden. Cana-
deesche Dollars $1.45\frac{7}{8}$.

Het agio op maands en drie-maands Ponden is nog
wat gedaald, nl. tot $\frac{1}{4}$ en $4\frac{3}{4}$ c., Dollars $\frac{3}{16}$ resp.
 $1\frac{1}{8}$ c. boven kassa. Fransche Frs. $2\frac{1}{2}$ resp. $10\frac{1}{2}$ p.
onder contant.

De prijzen op de goudmarkt zijn onveranderd ge-
bleven. Er vielen eenige kleine omzetten te noteeren.
Met het s.s. Maasdam is gisteren een zending goud
aangekomen, welke aan de Bank ten verkoop is aan-
geboden. Marken bankpapier 41, Marken zilver zeer
gezocht op $45\frac{1}{2}$.

HET INSTITUUT VRIJHAVEN EN DE MAATREGELLEN, WAARDOOR HET OVERBODIG KAN ZIJN.

In de pers zijn eenige weken geleden de conclusies verschenen van het verslag der Commissie tot bestudeering van de vraag of het wenschelijk is te Rotterdam een vrijhaven te stichten, welke Commissie was ingesteld door het Bestuur van het Departement Rotterdam der Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel.

Zulks is gereede aanleiding om een oogenblik stil te staan bij het instituut vrijhaven en wat daarbij behoort in het algemeen en bij de vraag, waarvoor genoemde Commissie zich gesteld zag, in het bijzonder.

Evenals aan de landgrenzen pleegt in de zeehavens de in- en uitvoer van goederen door den Staat onderworpen te worden aan een systeem van maatregelen, waardoor de inning verzekerd wordt van de rechten, welke die Staat bij gelegenheid van den in- en uitvoer door zijn douane doet heffen. Intusschen pleegt het voor te komen, dat de Staat in bepaalde gevallen het heffen van die rechten achterwege wil laten, wanneer zulks n.l. mogelijk is, zonder dat daardoor overigens zijn belangen geschaad worden. Tot de verschillende maatregelen, waaruit hij de keuze heeft, indien hij daartoe overgaat, behoort stichting van een vrijhaven. De Staat kan echter zoowel verder gaande als minder ver strekkende maatregelen nemen.

Meer ingrijpend dan de vrijhaven is de vrije havenstad. Tot 1888 vormde Hamburg in het Deutsche Rijk een vrije havenstad. De vrijdom strekte zich ook over de stad zelf uit. Sinds dat jaar valt nog slechts de haven buiten het douanegebied. In Europa is thans alleen nog Gibraltar als vrije havenstad te beschouwen. Een veel minder radicale oplossing dan de vrijhaven geeft het in verscheidene vormen voorkomende entrepôt met aanverwante maatregelen.

In tijden, waarin invoerrechten verhoogd worden, contingenteringen worden afgekondigd en op andere wijzen bijzondere belemmeringen aan den invoer in den weg worden gelegd, ligt het voor de hand, dat men behoefte gevoelt aan maatregelen als zoeven geschetst. Begrijpelijk is het ook, dat men dan met voorbijgaan van andere, minder ingrijpende regelingen om een *vrijhaven* roept, terwijl de vrije havenstad, als zijnde in het interne economische leven van den modernen Staat niet meer voor verwezenlijking vatbaar, vanzelfsprekend niet in aanmerking komt. Er wordt gevraagd om een vrijhaven, binnen welks muren men zich immers van nationaal douanerechtelijk oogpunt beschouwd in het buitenland zal bevinden, waarin men, zonder toezicht van of verantwoording aan de douane, goederen mag overpakken, sorteerden, mengen, bewerken, ja indien het toegekende vrijhavenrégime maar liberaal genoeg is, zelfs industriële werkzaamheden mag verrichten. Men meent ook voor de haven in quaestie reclame te kunnen maken met de oase, welke men in de woestijn van protectionisme zal te voorschijn roepen.

Ofschoon zoowel in Frankrijk als in de Vereenigde Staten de vraag, of men vrijhavens moest toelaten, reeds lang in discussie was, is het ook in die landen in hoofdzaak de crisis geweest, welke haar formeel aan de orde deed stellen.

In Frankrijk is in 1934 een eerste poging, om stichting van een vrijhaven in afzonderlijke gevallen mogelijk te maken, afgestuit op de weigering der Kamer van Afgevaardigden om het wetsontwerp in behandeling te nemen. Hoewel werkzaamheden van industriëelen aard verboden zouden zijn, schijnt de vrees voor nadeelige gevolgen bij industriëelen in het binnenland op deze beslissing van invloed te zijn geweest. Een tweede poging, in den loop van het vorige jaar ondernomen om het ontwerp bij „décret-loi” tot wet verheven te krijgen, is tot dusver evenmin met succes bekroond.

In de Vereenigde Staten is in 1934 door aanneming van de z.g. Celler-Bill het stichten van vrijhavens (foreign trade zones) mogelijk gemaakt. In-

dustriëen zullen niet worden toegelaten. New-York, San Francisco, Mobile (Alabama), en San Juan (Portorico) hebben zich thans voor een vrijhaven uitgesproken. Hoewel te New-York de meeningen omtrent de gewensetheid van een vrijhaven verdeeld zijn, schijnt de totstandkoming, en wel op Stateneiland, vast te staan. Men koestert de hoop, dat tengevolge van de stichting van vrijhavens aan Amerika's Oostkust de met dat voorrecht begiftigde havens meer dan tot dusverre als knooppunt kunnen fungeeren in het verkeer tusschen Midden- en Zuid-Amerika en de rest van de wereld.

Ook te Rotterdam kon men de laatste jaren stemmen vernemen, welke met het oog op de veranderde omstandigheden voor een vrijhaven pleitten.

Reeds eerder was daar enkele malen het begrip vrijhaven naar voren gebracht. Toen in 1904 bij de Staten-Generaal het ontwerp-Tariefwet van Minister Harte van Tecklenburg ter behandeling gereed lag, diende de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam bij de Tweede Kamer een adres in, waarin tegen de uitbreiding van het aantal belaste artikelen en de verhooging van rechten werd geprotesteerd. De Kamer van Koophandel meende, dat tengevolge hiervan de inrichting van een uitgebreid vrijhavengebied voor den buitenlandschen handel noodzakelijk zou blijken, „waar schepen kunnen lossen en laden, waar goederen kunnen worden verwerkt en opgeslagen, en industrieën voor export werkende zich kunnen vestigen.”

In „In-en Uitvoer” van 19 Decembr 1917 betoogde de Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen A. B. J. Prakken, dat het na het einde van den oorlog meer dan ooit noodig zou zijn vlug te laden en te lossen. Geen ambtelijk toezicht bij lading en lossing achtte hij daarom een vereischte en hij bepleitte inrichting van de Waalhaven als vrijhaven.

Het in ons land bestaande stelsel van entreposeering met aanverwante maatregelen is — de in den aanhef genoemde Commissie heeft het in haar conclusies geconstateerd — voor den oningewijde weinig overzichtelijk. Of het, indien het geheel nieuw moest worden opgebouwd, veel systematischer zou uitvallen, mag betwijfeld worden, al zouden enkele vormen, welke practisch van weinig belang meer zijn, dan zeker verdwijnen.

In het hier volgende is getracht een kort overzicht te geven van het geheele complex van instellingen en bepalingen, welke elk voor zich een resultaat beoogen, dat ook met een vrijhaven zou worden bereikt. De *entrepôts*, welke eerst de revue zullen passeeren, maken van dit complex slechts een gedeelte uit.

Onder de Fransche overheersching was reeds in enkele steden de stichting van een entrepôt mogelijk gemaakt. Met de Tariefwet van 1816 deed het entrepôt zijn intrede in de Nederlandsche wetgeving. Door de z.g. Algemeene Wet van 1822, welke nog steeds van kracht is, werden drie soorten van entrepôts ingevoerd, n.l. het publieke, het particuliere en het fictieve. De wet van 31 Maart 1828 (S. 10) voegde daaraan het algemeene entrepôt toe, een van stadswege of vanwege den handel beschikbaar gestelde inrichting voor algemeen gebruik. Doordat het instituut van het publiek entrepôt, het door het Rijk geëxploiteerde pakhuis, met opzet niet aan de veranderende omstandigheden werd aangepast, kwam het algemeen entrepôt er meer en meer voor in de plaats. Afgezien van een tweetal vormen van entrepôt, welke wij hier buiten beschouwing kunnen laten, bleven algemeen, particulier en fictief langen tijd *de* drie vormen van entrepôts. Eerst in 1917 werd het fabrieks-entrepôt in het leven geroepen, voor fabrieken van chemische producten, een restrictie, welke in 1921 kwam te vervallen.

De verscheidenheid van vormen van entrepôt is te verklaren niet slechts uit de verschillende eischen, welke de handel stelt, doch ook uit de verscheidenheid van waarborgen, welke het Rijk noodig kan achten,

om te voorkomen, dat de in het entrepôt aanwezige goederen, waarop het invoerrecht of de accijns nog niet is voldaan, middelerwijl clandestien in het binnenlandsche verkeer worden gebracht. Uit die veelheid van waarborgen, welke niet in haar geheel in het werk gesteld behoeft te worden om voldoende resultaat af te werpen, is de verscheidenheid van vormen te verklaren. Worden in het ééne geval hooge eischen gesteld aan de geslotenheid en de sluiting der opslagplaats, in het andere geval wordt met het oog op de op het spel staande bedragen een borgtocht geëischt; meent men in eenige gevallen met contrôle van het uit de opslagplaats „uitgeslagen” goed te kunnen volstaan, in andere moet naar het ingeslagene verantwoord worden; is in het eene geval de opslag, wat den aard der goederen aangaat, praktisch onbeperkt, in het andere worden slechts bepaalde soorten goederen toegelaten; gaat men in sommige gevallen zoo ver, dat men tot op zekere hoogte verwerking van het goed toestaat, in andere gevallen is met bewerken reeds de grens van het geoorloofde bereikt.

Bezien wij thans, hoe deze eischen over de verschillende vormen van entrepôt verdeeld zijn.

Het *algemeen entrepôt* moet aan hooge eischen van geslotenheid voldoen en ligt onder z.g. wederzijdsche sluiting van het Rijk en den beheerder. Maar borgtocht behoeft dan ook niet gesteld te worden en de verantwoording van de verschuldigde rechten heeft slechts plaats naar hetgeen uit het entrepôt wordt uitgeslagen. Verwerking is bovendien toegestaan, doch gaat in de practijk niet zeer ver, daar ingewikkelde machinerieën niet worden toegelaten.

Het *particulier entrepôt*, dat in tegenstelling met het algemeene in particulier beheer is, moet eveneens, wat de geslotenheid betreft, aan bepaalde eischen voldoen en onder wederzijdsche sluiting van Rijk en beheerder geëxploiteerd worden. Borgtocht behoeft dan ook weer niet te worden gesteld, doch de verantwoording heeft alleen voor accijnsvrije goederen naar het uitgeslagene plaats. De belangen van het Rijk bij het innen van den accijns zijn van zooveel gewicht geacht, dat accijnsgoed naar het ingeslagene moet worden verantwoord, waar tegenover staat, dat voor bepaalde accijnsgoederen kortingen worden toegestaan wegens lekkage, verdampen of indrogen.

Een geheel ander karakter draagt het *fictief entrepôt*. Eischen worden aan de bergplaats als zoodanig niet gesteld en de sluiting gaat hier buiten de administratie om. Voor het dubbele der rechten moet borgtocht gesteld worden en de verantwoording heeft natuurlijk plaats naar hetgeen is ingeslagen. Van hetgeen inkomt en uitgaat wordt een rekening gehouden. De door het saldo dier rekening aangegeven hoeveelheid moet aanwezig zijn. Dit entrepôt krijgt dientengevolge sterk het karakter van een vorm van uitstel van betaling. Het fictief entrepôt wordt alleen verleend voor accijnsvrije goederen, omtrent welke identiteit geen twijfel kan bestaan. Geheel in het kader van dit alles past het, dat geen verwerking, doch slechts bewerking is toegestaan.

De als *fabrieks-entrepôt* toegelaten fabriek moet tenslotte weer voldoen aan hooge eischen van geslotenheid, welke sterk aan de wijze van afsluiting van een vrijhaven doen denken. Eén der essentialia is uiteraard, dat fabricage is toegelaten. Borgtocht voor het in de fabriek aanwezige goed wordt niet gesteld en de verantwoording heeft naar het uitgeslagene plaats. Een verder typeerend onderscheid tusschen fabrieks-entrepôt enerzijds en algemeen en particulier entrepôt anderzijds is, dat in de beide laatstgenoemde onderscheid gemaakt wordt tusschen binnenlandsch en buitenlandsch goed en dit onderscheid in het fabrieks-entrepôt, een uitzonderingsgeval daargelaten, vervalt. Ook hierin gelijkt het fabrieks-entrepôt op de vrijhaven. Het in het algemeen entrepôt wegens den opslag zoowel van binnen- als van buitenlandsch goed noodige douanetoezicht kan dan ook in het fabrieks-entrepôt achterwege blijven.

Naast de genoemde vormen van entrepôt, wier verscheidenheid wij in het vorenstaande trachtten te verklaren, zijn nog eenige andere instellingen te noemen, welke de strekking hebben handel en industrie tegemoet te komen. In de eerste plaats de van veel belang zijnde z.g. tijdelijke opslag in douanebergplaatsen. Oorspronkelijk heeft men er slechts mee beoogd (de invoering is geschied bij het z.g. „K. B.” van 1872) lossing en opslag van ingeklaarde goederen reeds mogelijk te maken, ook indien daarvoor nog geen nadere aangifte is gedaan. De formeele toestand, waarin het goed zich in het zeeschip bevindt, wordt feitelijk op den wal of in den lichter verlengd. Als verlengd tijdelijke opslag heeft het instituut vooral te Rotterdam een groote ontwikkeling gekregen. De voor den opslag gebezigde „douaneloodsen” liggen onder wederzijdsche sluiting en borgtocht moet worden gesteld.

Hoewel niet in het bijzonder ter bevordering van den uitvoer over de zeehavens ingesteld, dient gewezen te worden op de afschrijving of teruggaaf van den accijns op uitgevoerde goederen.

Voor de industrie is nog van belang de vrijdom van invoerrecht krachtens de Tariefwet voor goederen, welke hier te lande een be- of verwerking ondergaan. Uitvoer van goederen, identiek met of gelijk aan de ingevoerde, is vereischt. Ook inzake vrijdom voor emballage kent de Tariefwet een regeling.

Naast de handel ziet ook de industrie haar uitvoer gewaarborgd tegen extra lasten, doordat voor uitgevoerde producten afschrijving of teruggaaf van accijns wordt verleend.

Tenslotte moeten in aanmerking genomen worden de vrijdommen, verleend aan fabrieken voor ingevoerde chemicaliën, verfstoffen e.d., welke als hulpmiddel bij de productie noodig zijn, en aan scheepswerven voor materialen voor bouw en reparatie van schepen. In zooverre hiervan ook geprofiteerd wordt voor fabricage of scheepsbouw, welke niet voor uitvoer werkt, vallen deze voordeelen buiten het systeem van maatregelen, waartoe een vrijhaven behoort.

In het belang van een zooveel mogelijk onbelemmerd goederenverkeer in de haven is eindelijk het z.g. vlagvervoer ingesteld. Hiervan profiteert in hoofdzaak het vervoer per as tusschen verschillende deelen der haven en tusschen een haven en een spoorwegstation. Verzegeling heeft niet plaats, doch het vervoer is aan een bepaalden duur en een aangewezen route gebonden en moet op bepaalde wijze kenbaar zijn, te Rotterdam door een metalen vlag op den bok of de cabine.

* * *

Het hiervoren in het kort beschreven stelsel beschouwende, meende de in den aanhef genoemde Commissie het als een bezwaar te moeten doen gelden, dat daarin voor den oningewijde weinig systeem valt te onderkennen. Zij achtte het voor het bedrijfsleven moeilijk zich steeds voldoende op de hoogte te houden van de voor vestiging, uitbreiding of doelmatige exploitatie van verschillende ondernemingen bestaande mogelijkheden. Doch afgezien hiervan zag zij slechts bezwaren tegen enkele onderdeelen van het stelsel en meende zij, dat de voordeelen, welke een vrijhaven weet te bieden, te Rotterdam, dank zij de faciliteiten van het vigeerende douanestelsel, reeds vrijwel in dezelfde mate worden genoten.

Tot slot een enkele opmerking over de vraag, of, hoe ver het bestaande stelsel dan ook gaan mag, toch met stichting van een vrijhaven geen voordeelen te bereiken zouden zijn. De beantwoording dier vraag wordt bemoeilijkt door de onzekerheid omtrent den omvang der vrijhaven, welke men in het leven zou willen roepen.

De handel zou in een vrijhaven van velerlei formaliteiten en van eenige kosten bevrijd zijn. Hij zou hiervoor echter zijn opslagplaatsen in de vrijhaven gevestigd moeten hebben, wat hem gemakkelijker zou

vallen, naarmate de vrijhaven uitgestrekter zou zijn, doch hetgeen nooit zoo ver zou kunnen gaan, dat de in de stadsbebouwing gelegen opslagplaatsen er binnen zouden komen te vallen. Het vervallen van formaliteiten zou behalve voor het verblijf van het goed in de vrijhaven slechts gelden voor den aanvoer in de vrijhaven uit zee en voor het vervoer daaruit naar zee.

Het is aan twijfel onderhevig of deze overwegingen stand houden tegenover de vrees voor de niet te onderschatten kosten van afsluiting en bewaking van de vrijhaven, welke wellicht ten deele op den handel zouden worden afgewenteld.

Wat de industrie betreft, dient men te bedenken, dat het huidige fabrieks-entrepôt, zooals boven reeds werd opgemerkt, feitelijk, indien het ten minste aan vaarwater gelegen is, als een vrijhaventje kan worden beschouwd. Dit beteekent tweëerlei. Ten eerste, dat aan een haven gelegen industrieterrein ook onder het huidige régime reeds voor de industrie tot vrijhavengebied kan worden gemaakt. En ten tweede, dat men voor stichting van dergelijke fabriek-vrijhaventjes... aan een haven geen behoefte heeft. Zij kunnen alom in den lande tot stand komen.

Hier komt bij, dat een voor industrie geschikte vrijhaven ook met het oog op de vereischte mogelijkheid van uitbreiding der fabrieken zeer ruim zou moeten worden opgezet, wat de kosten aanmerkelijk zou vergrooten. Dat de fabrieken in de vrijhaven niet meer aan bepaalde eischen van afsluiting, ligging, inrichting en afscheiding van andere perceelen zouden behoeven te voldoen, beteekent voor deze een voordeel. Hier te vegenover, beteekent de mogelijkheid, dat de algemeene vrijhavenkosten ten deele op de fabrieken verhaald zouden worden.

Voor de scheepvaart zou de vrijhaven het voordeel brengen, dat voor goederen, welke na aanvoer per zeeschip thans in tijdelijken opslag worden gebracht, het douanetoezicht zoowel bij de lossing als tijdens den opslag (bevoegdheid van het Rijk tot sluiting van de loods over te gaan) komt te vervallen. Of het vervoer in de haven, naar een andere sectie, naar entrepôt of naar een spoorwegstation zich van formaliteiten bevrijd zou zien, hangt weer geheel af van de uitgestrektheid der vrijhaven. Eén der bezwaren van de Kamer van Koophandel voor New-York tegen de stichting van een vrijhaven op Stateneiland is, dat voor het zeeschip in vele gevallen zoowel het aanloopen van die vrijhaven als het meren in een ander deel der haven van New-York noodig zal zijn.

Alles bij elkaar genomen zouden voor scheepvaart en goederenvervoer in de haven, indien deze, zooals hier te lande, gewend zijn aan een stelsel, dat den tijdelijken opslag en het vlagvervoer kent, daarmede vergeleken de voordeelen van een vrijhaven, ook indien deze een groote uitgestrektheid verkreeg, slechts gering zijn.

B. KOLFF.

HET WISSELKOERS-EGALISATIEFONDS.

Wat is een wisselkoers-egalisatiefonds en wat kan het doen? Een duidelijk antwoord op deze zoo simpele vragen is zeker niet overbodig. Men heeft in de laatste jaren veel gesproken over de mogelijkheden van coöperatie der egalisatiefondsen, de absorbeerende werking van een egalisatiefonds, enz., zonder zich er duidelijk rekenschap van te geven, wat hiermee eigenlijk wordt bedoeld. Het gevolg is, dat in wijde kringen zoowel op het vasteland als in de anglosaxische wereld het idee schijnt te hebben post gevat, dat het egalisatiefonds een monetair novum is, hetwelk er aanzienlijk toe zal kunnen bijdragen om den Gordiaanschen knoop van het valutaprobleem zoo niet door te hakken dan toch uit elkaar te pluizen.

Op zichzelf is deze hoopvolle verwachting begrijpelijk genoeg. Het aantal economische nieuwigheden van de na-oorlogsche periode groeit met een zoodanige snelheid, dat het voor zakenman en econoomist vrijwel onmogelijk is geworden zich een duidelijk be-

grip van hun beteekenis te vormen. Daarbij komt, dat in het geval van het egalisatiefonds de autoriteiten, belast met het bestuur van dit novum, een geheimzinnigheid hebben betracht, die, hoe verantwoord zij ook mocht zijn, nauwelijks kon nalaten een naar stroohalmen dorstende menschheid te doen gelooven, dat men hier te doen had met een ondoorgroendelijke maar weldadige nieuwe uitvinding.

Onze tijd, die aan technische uitvindingen zoo onnoemelijk veel te danken heeft, schijnt maar al te vaak te vergeten, dat economische of sociologische uitvindingen, nieuwe vormen van menscheijk verkeer, van heel anderen aard zijn, dat zij slechts vruchten kunnen afwerpen, wanneer het materiaal, waarmee zij werken, d.w.z. de menschen zelf, in een nieuwen vorm gegoten wil worden. Wil het dit niet, dan blijft de uitvinding slechts een illusie, een uiterlijke verandering zonder werkelijke nieuwe beteekenis. En zooals wij zullen zien, een zoodanige uiterlijke verandering zonder veel nieuwe beteekenis en mogelijkheden is al hetgeen de egalisatiefonds-uitvinding onder de huidige omstandigheden te bieden heeft.

Wij zullen het Engelsche egalisatiefonds, of om het kortere woord te gebruiken de „Control”, als ons voorbeeld nemen en nagaan, welke functies de Control onder een papiergegeld-regime uitoefent, om op deze wijze een antwoord te vinden op de vraag, wat een egalisatiefonds kan bijdragen tot een reconstructie van een internationaal valutastelsel.

Zooals bekend, is de primaire functie van de Control en het doel, waarvoor het oorspronkelijk in het leven geroepen werd, de wisselkoers te beschermen tegen den storenden invloed van speculatie of andere kapitaalbewegingen. De wijze, waarop deze functie wordt vervuld, is simpel. Men denke zich een kapitaalbeweging van Parijs naar Londen. Zonder tusschenkomst van de Control moet het uit deze beweging vermeerderde aanbod van Francs de prijs van Francs, d.w.z. de Franckoers, tot dat peil drukken, waar de Sterlingwaarde van het totale Franc-aanbod gelijk is aan het onveranderd gebleven Sterlinaanbod.¹⁾ Wat gebeurt nu als de Control tusschenbeide komt om deze storende werking van het vermeerderde Franc-aanbod op den wisselkoers te voorkomen? Het antwoord ligt voor de hand. De Control stelt tegenover het vermeerderde aanbod een vermeerderde vraag, het neemt het surplus Franc-aanbod uit de markt. Maar het is duidelijk, dat de Control, zoo handelende, precies hetzelfde doet op haar eigen initiatief als de Circulatiebank van een land met den goudwisselstandaard door de wet gedwongen is te doen op initiatief van het publiek.²⁾ Beiden houden de wisselkoers stabiel door het vermeerderd aanbod van buitenlandsche valuta uit de markt te nemen en uit de markt te houden en beiden betalen voor hun aankopen van buitenlandsche valuta met een equivalent bedrag van nationale valuta.

De tweede functie van de Control volgt automa-

¹⁾ Om de discussie zoo eenvoudig mogelijk te houden, wordt hier een volkomen onelastische vraag naar Francs aangenomen, d.w.z., wordt verondersteld, dat geen speculatievraag naar Francs bestaat, zoodat het geheele vermeerderde aanbod door de ex hypothesi onvergeerde commercieele en bancaire vraag moet worden geabsorbeerd.

²⁾ De analogie tusschen de Centrale Bank van een land met den goudwisselstandaard en de Control gaat slechts op, voorzover de laatste haar operaties beperkt tot de wisselmarkt. Doet zij dit niet en koopt zij naast buitenlandsche valuta ook goud (zooals de Engelsche Control herhaaldelijk doet) dan is er analogie met de Centrale Bank van een land met den gold bullion standaard. De Control handhaaft de wisselkoers in dat geval door een vermeerderde vraag naar Francs te scheppen in plaats van het vermeerderde aanbod zelf te absorbeeren. Deze vermeerderde vraag spruit voort uit de goudarbitrage tusschen Londen en Parijs, welke de Control in beweging zet door den Londenschen goudprijs boven den Parijschen goudprijs te drijven. Eenvoudigheidshalve nemen wij aan, dat de Control alleen op de wisselmarkt optreedt.

tisch uit de eerste; de schepping van een reserve van buitenlandsche valuta tegen de buitenlandsche verplichtingen, voortspuitende uit de toevloeiing van vreemd kapitaal. Want wat gebeurt er als de Control niet tusschenbeide komt?

In Londen ontvangen de banken instructies van hun Parijsche correspondenten om Francwissels op hen te trekken en het provenu van de in de Londensche markt te gelde gemaakte wissels op Sterlingrekening te crediteeren. Deze Sterlingrekeningen vormen dan de nieuwe buitenlandsche verplichtingen van Londen.

Nu zou men kunnen denken, dat voor Londen als een geheel deze nieuwe buitenlandsche verplichtingen volkomen gedekt zijn door de Francwissels, waaruit zij zijn ontstaan. Het behoeft echter geen betoog, dat dit slechts opgaat, voorzoover de nieuwe Francwissels in de Londensche markt *blijven*, wat zij volgens onze veronderstelling niet doen. Immers, deze veronderstelling was, dat het geheele vermeerderde aanbod van Francs geabsorbeerd wordt door de commercieele en bancaire vraag, d.w.z. door hen, die de Francwissels voor betalingen in het buitenland nodig hebben.⁴⁾ Indien echter de Control het vermeerderde aanbod van Francs uit de markt heeft genomen om den wisselkoers stabiel te houden, blijven deze wissels *wel* in Londen, daar de Control de wissels uit den aard der zaak niet voor buitenlandsche betalingen gebruikt. Zoo ziet men, dat de Control in de uitoefening van haar primaire functie automatisch de secundaire functie uitoefent, n.l. het scheppen van een reserve tegen de nieuwe buitenlandsche verplichtingen. Maar tegelijk ziet men, dat ook dit niets anders is dan wat een Centrale Bank van een land met den goudwisselstandaard doet wanneer een toevloeiing van buitenlandsch kapitaal de wisselkoers naar het goudinvoerpunt drijft en zodoende de Centrale Bank dwingt een reserve van buitenlandsche valuta te accumuleeren tegen de buitenlandsche verplichtingen, welke uit de kapitaalbeweging voortspuiten.

Blijft nog de derde functie van de Control, n.l. het compenseeren van den invloed van kapitaaltoevoelingen op de geldmarkt en op den rentevoet op korten termijn. Zoals wij al zagen is het onmiddellijk gevolg van een zoodanige toevloeiing een vermeerdering van buitenlandsche verplichtingen in den vorm van een uitzetting van bankdeposito's ten gunste van buitenlandsche kapitalisten. Deze uitzetting betekent echter geenszins een verruiming van de geldmarkt als een geheel. Immers, het Sterlingprovenu van de Francwissels, waaruit de nieuwe deposito's zijn ontstaan, komt uit de geldmarkt *zelf*, zoodat de uitzetting van buitenlandsche deposito's slechts een verplaatsing van deposito's *binnen* de markt betekent. De kapitaaltoevloeiing heeft derhalve onder deze omstandigheden geenerlei invloed op den rentevoet op korten termijn.

Hoe staat het nu wanneer de Control in plaats van de geld- of wisselmarkt het vermeerderde aanbod van buitenlandsche valuta absorbeert? De Control, evenals de markt, betaalt haar valuta-aankopen met Sterling. Maar dit Sterling, waarmee de Control haar aankopen financiert en dat op rekening van de buitenlandsche kapitalisten wordt gecrediteerd, komt niet uit de lucht. De Control heeft het verkregen door schatkistpapier, hetwelk haar door de Schatkist zelf ter beschikking is gesteld, op de markt aan te bieden, zoodat ook in dit geval geen geld of credietverruiming, maar slechts een verplaatsing binnen de markt plaats vindt. Met andere woorden, de

⁴⁾ In feite worden natuurlijk niet alle nieuwe Francwissels direct voor buitenlandsche betalingen gebruikt. Een deel wordt bijv. door speculanten opgenomen. Maar aangezien er geenerlei garantie bestaat, dat deze speculatieve holdings in Londen zullen blijven totdat de buitenlandsche verplichtingen worden opgevraagd, kunnen zij nauwelijks als een effectieve reserve worden beschouwd.

Control compenseert het natuurlijk effect van haar valuta-aankopen op de geldmarkt en op den rentevoet door schatkistpapier te gelde te maken, precies zoals de Centrale Banken dit sinds jaren hebben gedaan. Het eenige verschil is, dat deze compenseerende of steriliseerende werking bij de Control automatisch intreedt, terwijl onder „normale” omstandigheden deze sterilisatie alleen plaats vindt, voor zoover de Centrale Bank het wenschelijk acht haar goud- of goudvaluta-aankopen door open-markt-politiek te compenseeren.

Het voorgaande resumeerende kan men dus zeggen, dat een wisselkoers-egaliseringsfonds, dat de naam waardig is, d.w.z., een wisselkoers-egaliseringsfonds, welks eenige doel is de wisselkoers op een zeker peil te houden, dit doel op precies dezelfde wijze en met precies dezelfde middelen nastreeft als een Centrale Bank van een land met den goudwisselstandaard (mutatis mutandis, een land met den goud bullion standaard).

Maar als dit zoo is, als dan het egaliseringsfonds slechts een illustratie is van het „plus ça change plus ça reste la même chose”, dan is het duidelijk, dat wij ook in een gestabiliseerde wereld van een egaliseringsfonds weinig hebben te verwachten. Om dit in te zien denke men zich een oogenblik het geval, dat een kapitaalvlucht van een gestabiliseerd Engeland naar Amerika aanleiding zou geven tot een poging om door „coöperatie der egaliseringsfondsen” de valuta tegen den storenden invloed van een zoodanige kapitaalbeweging te beschermen. De Londensche Control zou dan Dollars moeten aanbieden in Londen en haar Amerikaansche zusterinstelling zou tegelijkertijd Ponden moeten koopen in New-York. Het is echter duidelijk, dat dit niets nieuws is. Een dergelijke wederzijdsche steunverlening hebben de Centrale Banken herhaaldelijk in praktijk gebracht vóór iemand ooit van een egaliseringsfonds had gedroomd. Tevens is er geen enkele reden om te gelooven, dat het Amerikaansche egaliseringsfonds, omdat het toevallig egaliseringsfonds heet in plaats van Federal Reserve Bank, meer bereidheid zal toonen Londen te hulp te komen en bijstand te blijven verlenen, ongeacht de progressieve uitputting van de Londensche valutareserves, dan de Centrale Banken tot nu toe gedaan hebben.

Coöperatie van egaliseringsfondsen en coöperatie van Circulatiebanken is alles één pot nat. Het zijn geen nieuwe namen voor de coöpererende instellingen, welke de oplossing van het valutaprobleem zullen brengen, maar het is een werkelijke en consequente toepassing van het begrip coöperatie zelf.

Moet men dan de teleurstellende gevolgtrekking accepteeeren, dat het egaliseringsfonds niets anders is dan een nieuwe naam voor een oud procédé, een reeds lang gepatenteerde uitvinding, waar niets nieuws meer van te verwachten is? Men zou het niet volmondig durven bevestigen. Want al zijn de essentiele principes van dit procédé reeds lang bekend, het is desondanks niet onmogelijk, dat de ervaring van de laatste jaren met het egaliseringsfonds opgedaan, ertoe zou kunnen leiden, dat enkele van deze principes in de toekomst op ietwat wijdere schaal zullen worden toegepast dan tot vóór de invoering van het egaliseringsfonds het geval is geweest. Wij denken hierbij aan de scheiding tusschen goud- en valutareserves en de binnenlandsche geldvoorziening, die in de instelling en werking van het egaliseringsfonds tot uiting is gekomen. Door de verdediging van de valuta en de daarvoor benodigde middelen aan een afzonderlijk en vrijwel onafhankelijk instituut op te dragen, is de oude idee, dat de goud- en valutavoorraad uitsluitend als reserve tegen buitenlandsche verplichtingen en niet als regulator van de binnenlandsche geldmarkt moet dienen, tot werkelijkheid geworden. Het is, om zoo te zeggen, de officieele begrafenis van een reeds lang overleden *automatischen* gouden standaard. Want dat ook vóór 1931

de gouden standaard niet meer ten volle automatisch functioneerde behoeft wel geen betoog.

In nauw verband met de scheiding tusschen goudvoorraad en binnenlandsche geldvoorziening, welke het egalisatiefonds tot stand heeft gebracht, staat de versterking van de eveneens oude idee, dat er in het algemeen tegen moet worden gewaakt, dat gouden valutabewegingen hun natuurlijke invloed op de geldmarkt en op den rentevoet uitoefenen. Zoals wij al zagen gebeurt dit bij het Engelsche egalisatiefonds automatisch, daar elke aankoop of verkoop van buitenlandsche valuta gepaard gaat met een verkoop of aankoop van schatkistpapier. Het is de automatische gouden standaard op zijn kop; in plaats van een automatische aanpassing van de binnenlandsche geldmarkt aan de goudbeweging heeft men een automatische vermindering van een zoodanige aanpassing. Men doet echter goed te bedenken, dat dit negatief automatisme even weinig absoluut is als het oude positieve automatisme. Immers, de compenseerende werking van het egalisatiefonds belet de Centrale Bank geenszins de binnenlandsche markt door openmarkt- of discontopolitiek tot aanpassing te dwingen, wanneer zij dit met het oog op de internationale positie wenschelijk acht.

Wij zien dan, dat voor zoover het egalisatiefonds al iets nieuws heeft gebracht, dit nieuwe niets anders is dan de praktische verwezenlijking van een oude en tot op zekere hoogte ook vroeger reeds toegepaste idee uit de managed-currency-school; de beperking van de functie van goud tot die van een reserve tegen buitenlandsche verplichtingen en het steriliseeren of compenseeren van goudbewegingen. Van een nieuwe uitvinding, die een nieuwe orde in de valuta-chaos zal brengen, is dan ook geen sprake. Daarvoor is echter ook geen nieuwe uitvinding noodig, doch slechts de aanvaarding van een heel oude, welke de wereld nog steeds weigert in praktijk te brengen.

J. H. HUIZINGA.

DE TINMARKT IN 1935.

I.

De maatregelen tot contrôle van de productie op internationalen grondslag ten opzichte van sommige producten getroffen reiken heel wat verder dan den betrekkelijk kleinen kring van de rechtstreeks belanghebbenden en verdienen veel meer de algemeene aandacht dan er gewoonlijk aan geschonken wordt.

Dit geldt wel in het bijzonder voor tin. Het is het object, waarop deze maatregelen het eerst werden toegepast en waarmede dus de langdurigste ervaring werd opgedaan. Het is daarenboven een product, waarbij de verhoudingen, zoowel wat productie als wat verbruik betreft, het minst gecompliceerd zijn en die, zoo al, het minst door interne of internationale politieke wisselvalligheden worden beïnvloed. Productie en verbruik zijn betrekkelijk gering, maar het metaal wordt voor een groot aantal sterk uiteenlopende doeleinden toegepast, waarbij het zoo goed als niet door ander materiaal kan worden vervangen en waarvoor de prijs van slechts ondergeschikte betekenis is. Het heeft daardoor een markt, die op alle gebeurlijkheden snel en scherp reageert. Al deze factoren te samen maken, dat juist de tinmarkt in het bijzonder geschikt is om er alle fundamentele vraagstukken, die met internationale productie-contrôle in verband staan, te bestudeeren.

Alvorens thans tot beschouwingen naar aanleiding van de tinmarkt in 1935 over te gaan moge eerst nog een opmerking een plaats vinden. Men hoort, ter aanduiding van de hiervoor genoemde maatregelen, nog vaak het woord „restrictie” gebruiken. Nu kan men wel zeggen, dat een onjuiste benaming er weinig toe doet zolang er maar de juiste waarde aan wordt toegekend, maar wanneer men dat niet doet kan er een groot misverstand door ontstaan.

En dat is hiermede het geval. Restrictie, ten opzichte van de productie van 1929, is inderdaad de allereerste maatregel geweest, die men heeft moeten nemen en die ook thans nog moet worden toegepast. Zoo is het woord in gebruik gekomen en gebleven, met het gevolg, dat bij sommigen de meening blijkt post gevat te hebben, dat, zoodra door verhooging van de quotas tot 100 pCt., de z.g. „standard tonnage” weer bereikt zal zijn, de geheele opzet aan het gestelde doel zou hebben beantwoord en de betrekkelijke internationale overeenkomst als het ware automatisch zou komen te vervallen. Dit zou hebben kunnen gelden voor den voorganger van het tegenwoordige plan, dat van de Tin Producers Association, hetwelk inderdaad slechts restrictie beoogde om tot hoogere prijzen te komen en jammerlijk mislukte. De thans geldende overeenkomst streeft er naar, zooals uitdrukkelijk en duidelijk in de eerste clause ervan wordt bepaald: „to secure a fair and reasonable equilibrium between production and consumption with the view of preventing rapid and severe oscillations of price”. Dat is heel wat anders en staat niet alleen op een belangrijk breedere basis, maar daarmede ook op een heel wat hooger sociaal en moreel niveau en draagt — al moge de overeenkomst dan voor een beperkt aantal jaren zijn aangegaan, wat zij overigens gemeen heeft met alle andere internationale verdragen — een onmiskenbaar blijvend karakter.

Bij beschouwingen over de tinmarkt zal, uit den aard der zaak, het Tin Control Scheme een belangrijk aandeel moeten hebben. In het bijzonder geldt zulks wel voor het jaar 1935. Het Scheme trad op 1 Maart 1931 in werking en werd met ingang van den 1sten Januari 1934 voor den duur van drie jaren verlengd, op nagenoeg dezelfde voorwaarden, zoodat het met ultimo van het loopende jaar komt te expireeren. Met de beslissing of het al dan niet opnieuw verlengd zal worden, of en welke belangrijke wijzigingen in de overeenkomst zullen worden aangebracht, zal men niet tot het laatste oogenblik kunnen wachten. Daar zouden noch producenten noch consumenten mede gebaat zijn. Integendeel is het, behalve „fair and reasonable”, niet alleen wenschelijk maar absoluut noodzakelijk, dat men zoo spoedig mogelijk, althans wat de hoofdzaken betreft, tot een definitieve uitspraak komt, zoodat belanghebbenden weten waar zij aan toe zijn en ampel tijd hebben om zoo noodig hun maatregelen te treffen, in het bijzonder de producenten.

Dit komt dus practisch hierop neer, dat 1935 het laatste volle kalenderjaar is, waaraan men de uitkomsten van het Scheme en het beleid van het International Tin Committee toetsen kan. Al is zij hiermede niet afgesloten, is thans toch het oogenblik gekomen om over deze eerste, bijna vierjarige periode van het verdrag de balans op te maken, zij het dan een voorloopige.

De uiteindelijke doelstelling van het Scheme is het ondervangen van „rapid and severe oscillations of price”; evenwicht tusschen productie en verbruik is daarbij slechts „Mittel zum Zweck”. Het prijsverloop dient dus in de eerste plaats de aandacht te hebben.

De factoren, waardoor de marktprijs van het tin worden beheerscht, zijn in twee groepen te verdeelen. De eerste daarvan houdt verband met de verhouding tusschen productie en consumptie in het algemeen, waardoor de groote amplitudes ontstonden, die, met tusschenruimten van telkens eenige jaren, periodiek optraden. Hierover behoeft thans niet veel meer te worden opgemerkt, het is geschiedenis geworden en zal dat blijven zolang men, door een effectieve contrôle, er in slaagt productie en verbruik in evenwicht te houden. Maar juist in dit verband ligt er een les voor de toekomst in, zooals in alle geschiedenis, en is het nu het oogenblik daar even aan te herinneren. Er zal mede kunnen worden volstaan dat omineuse

beeld als een waarschuwend opgestoken vinger voor den geest terug te roepen, door het vermelden van de hoogste resp. laagste prijzen in de critieke jaren, waardoor de opvolgende periodes gemarkeerd werden.

Jaar	Laagste (Prijs in £ St.)	Hoogste
1907	115	—
1913	—	232
1914	120	—
1918	—	399
1922	138	—
1926	—	321
1931	100	—

Dit leidt vanzelf tot de vraag hoe het op het oogenblik met de contrôle is gesteld. De wereldproductie is, wat dit betreft, in drie groepen te verdeelen: die van a) de quota-groep, b) de flat-rate groep en c) de wilde productie. In de eerste groep valt de productie van de z.g. signatory countries: Malakka, Bolivia, Nederlandsch-Indië en Nigerië, in de tweede aanvankelijk alleen die van Siam, met ingang van 1934 ook van Belgisch-Congo en het eveneens Belgische Ruanda-Urundi, Cornwall, Indo-China en Portugal, in de derde, vanzelfsprekend, die van alle overige landen welke, en voor zoover zij tin op de wereldmarkt brengen. Het verloop van de onderlinge quantitatieye productieverhouding, sinds in 1930 de besprekingen in verband met het Control Scheme een aanvang namen, blijkt uit het volgende staatje. De quota- en flat rate-producties vormen tezamen de gecontroleerde productie, waarvan het percentage in de laatste kolom is vermeld. De hoeveelheden zijn in long tons (van 1016 kg).

	Quota	Flat rate	Wild	Gecontr.
1930	145.715	11.060	14.233	91,6 %
1931	118.327	12.447	11.434	91,9 "
1932	68.592	9.261	15.055	83,8 "
1933	56.317	10.342	18.322	78,4 "
1934	78.114	18.661	11.862	89,1 "
1935	104.649 ¹⁾	20.439 ²⁾	13.986	92,1 "

¹⁾ Bufferstock inbegrepen. ²⁾ Gedeeltelijk getaxeerd.

Hier moge worden ingelascht, dat over 1935 de productie over de verschillende landen als volgt was verdeeld:

Wereldproductie over 1935.

Quota-landen:

Malakka	45.919
Bolivia	27.168 ¹⁾
Ned.-Indië	24.613
Nigeria	6.949
	104.649 ¹⁾

Flat rate:

Siam	9.779 ¹⁾
Belg. Congo	6.859 ¹⁾
Cornwall	2.055
Indo China	1.538 ¹⁾
Portugal	655
	20.439 ¹⁾

Wilde productie¹⁾:

China	6.859
Burma	2.991
Australië	1.171
Zuid-Afrika	616
Overig Afrika	941
Mexico	434
Spanje	293
Japan	202
Diversen	479
	13.986 ¹⁾

Wereldproductie totaal 139.074 long tons

¹⁾ Gedeeltelijk getaxeerd.

Met de contrôle over circa 92 pCt. van de wereldproductie heeft de combinatie Quota + Flat rate de situatie behoorlijk in handen. Zelfs is de positie ten opzichte van de wilde productie er niet onbelangrijk op verbeterd, omdat deze laatste, door den overgang van Belgisch-Congo en Indo-China naar het Control Scheme, niet zoozeer quantitatief maar wel potentieel wezenlijk minder is geworden. Voor het oogen-

blik is China het eenige van de niet bij het verdrag aangesloten landen, waarmede men als producent nog rekening zal hebben te houden.

Voor al is dit het geval, nu men sinds een paar jaren begonnen is in Yunnan, dat ruim 90 pCt. van de Chineesche productie oplevert, het bedrijf geheel op modernen leest te schoeien. Neemt men daarbij in aanmerking, dat in de andere tinproduceerende provincies: Kwangsi, Kwangtung en Hunan de geologische verhoudingen een groote mate van overeenkomst vertoonen met die van de oude tinproduceerende landen Burma, Siam en Malakka, dan moge het nu nog te vroeg zijn om van een waarschijnlijkheid te spreken maar gebiedt de voorzichtigheid toch althans wel rekening te houden met de *mogelijkheid*, dat China als tinproducent eens met de F.M.S., Bolivia en Nederlandsch-Indië in de voorste rij kan komen te staan.

Zulks is vooral nu noodig, nu men aan den vooravond staat van belangrijke beslissingen ten aanzien van het Control Scheme. Er ligt een aansporing in om zoo mogelijk ook met China tot een vergelijk te komen en — waar het nog dubieus geacht moet worden of men daarin wel zoo spoedig, indien ooit, zal slagen — voor de bij het Scheme aangesloten landen om zich tegen het dreigende gevaar van verstoring van het evenwicht tusschen productie en consumptie zoo goed en effectief mogelijk te wapenen. Daarvoor zal het eenige noodige zijn, dat men de gecontroleerde productie volkomen zal kunnen beheerschen en precies zoo regelen als de omstandigheden vereischen. Het is, bij essentieel gelijke belangen, daarvoor niet alleen redelijk, maar logisch noodzakelijk, dat alle betrokkenen daarin hun evenredig aandeel hebben. Bij de tegenwoordige constructie van het Scheme is dat echter geenszins het geval. De taak, het evenwicht tusschen productie en consumptie te handhaven, valt thans geheel ten laste van de vier quota-landen, een taak, die zwaarder wordt en uiteindelijk te zwaar zou kunnen worden, naarmate hun aandeel in de wereldproductie zal verminderen. Inderdaad is dit aandeel reeds zeer gevoelig gedaald van 92 pCt. over 1931 tot 72 pCt. over 1935. De flat rate-landen hebben van het Scheme alleen nog maar de lusten, doch niet de lasten ondervonden. Terwijl de quotalanden nog altijd minder dan hun standaard-tonnage produceeren, is de productie van Belgisch-Congo en Indo-China van tezamen 1019 ton in 1931 tot 8397 ton in het afgelopen jaar tot het achtvoudige kunnen stijgen, grootendeels doordat de prijs zich, door de opofferingen die de quota-landen zich hebben getroost, op een redelijk niveau heeft kunnen handhaven. Het ligt voor de hand te verwachten, — en naar verluidt heeft men dit ook reeds te kennen gegeven — dat de quota-landen niet langer bereid gevonden zullen worden ook in den vervolge de kastanjes alleen uit het vuur te halen doch de voortzetting van de overeenkomst, waarvan de voordelen, behalve door enkele die-hards, thans wel algemeen erkend worden, afhankelijk zullen stellen van vervanging van de flat rate door een redelijk, voor allen in gelijke mate aan quota's onderworpen, standaard-tonnage. Het zal waarschijnlijk heel wat voeten in de aarde hebben en tijd kosten voor men over deze tonnages tot overeenstemming komt, maar het ware zeer te wenschen, dat de betrokken landen over de al of niet aanvaarding van de principieele voorwaarde spoedig tot een definitieve beslissing kwamen.

Voor het verloop van de tinmarkt is, zolang als het Scheme in stand blijft, alleen de tweede groep van factoren, waarvan hierboven reeds sprake was, van belang, dat is die, waardoor de prijsfluctuaties ontstaan, die afhankelijk zijn van de dagelijkse verhouding tusschen vraag van de zijde van koopers en aanvoer resp. aanbod door producenten en verkoopers.

Wat dit betreft vertoont de markt van 1933, waarvan de belangrijkste cijfers in de volgende tabel zijn

samengevat, een heel wat minder rustig beeld dan het jaar daaraan voorafgaande.

Overzicht van de Tinmarkt in 1935.

1935	Productie long tons	Consumptie long tons	Wereld stocks long tons op einde maand	Prijzen voor Standard Cash & Sterling gemiddeld	Backwardation & Sterling gemiddeld	Stocks in Eng- land long tons op einde maand
Januari	10.040	9.769	17.122	231-6-0	2-9-2	2.627
Februari	7.137	10.000	21.879	227-11-6	3-15-11	5.379
Maart	15.179 ¹	12.850	20.813	215-19-6	4-2-4	5.596
April	11.778	11.486	19.997	223-13-8	3-15-7	4.526
Mei	8.169	12.322	18.187	227-16-6	6-15-3	3.530
Juni	6.220	11.284	15.301	227-14-3	8-3-6	2.822
Juli	13.259	12.001	15.548	232-12-7	9-3-11	1.246
Augustus	13.006	11.290	15.422	223-4-8	10-5-0	1.324
Septemb.	10.240	13.601	13.423	224-3-3	11-10-10	555
October	15.033	12.744	14.845	227-8-11	9-19-9	609
November	14.389	12.108	15.332	226-16-10	13-18-7	801
December	13.500 ²	12.000 ²	13.841	220-5-7	10-3-7	845
Totaal en gemiddeld	137.950	141.455	15.976	227	8	2.488

¹) Inclusief 7668 ton van buffer stock. ²) Getaxeerd.

Teneinde een vergelijking tusschen beide jaren te vergemakkelijken volgen hier eenige van de representatieve cijfers over 1934. De totale productie bedroeg 108.637 ton, maandelijksch gemiddelde over het geheele jaar 9053 ton, als laagste over April 8.307 en hoogste over December 10.056 ton. De consumptie beliep over het geheele jaar 117.681 ton, maandelijksch gemiddelde 9.807, het laagst over Januari met 8.554 en het hoogst over November met 11.579 ton. De stocks: visible supply plus carry-over Straits en Arnhem, liepen terug van 28.389 ton op eind Januari tot 17.107 ton op eind December en bedroegen gemiddeld over het geheele jaar 22.147 ton. Hiervan waren in Engeland: Londen en Liverpool, aanwezig op 6 Januari 9.272 ton en op 29 December 3.610 ton. Wat de prijzen betreft, voor Standard cash, bedroeg het gemiddelde voor Januari £ 226,7, voor December £ 228,3 en was het hoogste voor April met £ 239,3, het laagst met £ 227 over Juni. Het verschil tusschen dagelijksche hoogste prijs, op 6 April met £ 243,9 en laagste prijs op 18 Juni met £ 222,4, bedroeg £ 21,5. In 1935 viel de hoogste koers van £ 245,5 op 14 October en de laagste van £ 208,3 op 19 Maart, een verschil dus van £ 37, wat belangrijk hooger is. De 3-maands prijzen fluctueerden in 1934 tusschen £ 242 en £ 222, in 1935 tusschen £ 245½ op 14 October en £ 204½ op 19 Maart. Het onderscheid tusschen de beide jaren, wat de 3-maands prijzen betreft, zit hem echter veel meer daarin, dat, hoewel ook over 1934 algemeen een backwardation bestond — met uitzondering van een gering contango in de maanden Januari, November en December — deze over het geheele jaar gemiddeld nauwelijks £ 1,— beliep met een maximum van £ 3,3 over Mei, terwijl gedurende 1935 de backwardation gestadig is opgelopen, met een maximum van niet minder dan £ 22½ op 13 November (£ 238 voor cash tegenover £ 215½ voor 3-maands) en een gemiddelde over het geheele jaar van £ 8,—.

Het eerste wat de aandacht vraagt is het lage peil waarop, met het einde van het jaar, de beschikbare voorraden aangeland waren, zoowel de wereldstocks: visible supply plus carry-over, als die, aanwezig in de pakhuizen en bij de smelters in het Vereenigd Koninkrijk. Reeds in Maart, toen het gevaar van een te kort aan ready tin acuut dreigde te worden, zag het International Tin Committee zich daardoor genoodzaakt 7668 ton van de Buffer Stock op de markt te brengen, het restant — van Bolivia's aandeel — volgde in Juni en Juli, waarmede tevens, geheel tegen de bedoelingen, die men er mede had, in, het Tin Buffer Stock Scheme ophield te bestaan. Tegelijkertijd werden de quota's van 40 pCt. voor

het eerste kwartaal verhoogd tot 45 pCt. voor het tweede, tot 70 pCt. voor het derde, nog eens tot 80 pCt. voor het vierde en eindelijk tot 90 pCt. met ingang van 1 Januari van dit jaar.

(Slot volgt.)

P. HÖVIC.

DE RIJKSMIDDELEN OVER JANUARI 1936.

Zoals uit de kennisneming van den in dit nummer voorkomenden middelenstaat zal blijken, heeft de eerste maand van het pasbegonnen jaar, voor wat de niet-directe belastingen betreft, bar slecht ingezet. De totale opbrengst van deze z.g. „Overige middelen”, welke in Afdeeling Ib zijn samengebracht, bedroeg n.l. f 27.743.600, tegen f 31.199.500 in dezelfde maand van 1935 en vertoont derhalve een achteruitgang van f 3.455.900. Ook de gemiddelde maandraming (welke dit jaar f 30.960.400 bedraagt) werd niet gehaald (nadeelig verschil f 3.216.800). Alleen het statistiekrecht en de accijns op het gedistilleerd gaven een hogere opbrengst (tezamen tot een bedrag van f 203.300). Daarentegen brachten al de andere middelen ditmaal minder op; met name de dividend- en tantième-belasting, de rechten op den invoer, de suikeraccijns, de omzetbelasting, de couponbelasting, de zegelrechten, de registratierechten, de loodsgelden en vooral de successierechten gaven niet onbelangrijke dalingen te zien. Ook ten opzichte van de raming blijkt de loop der middelen in Januari jl. onbevredigend te zijn geweest; slechts bij den gedistilleerdaccijns, den tabaksaccijns, de couponbelasting, de zegelrechten en de loodsgelden werd de gemiddelde maandraming overschreden (in totaal met niet meer dan f 551.400); bij al de overige middelen was een achterstand te constateeren, bij de omzetbelasting zelfs een van f 1.142.700. Een en ander geeft nu juist niet een rooskleurig beeld van de wijze, waarop de verschillende bronnen van 's Rijks schatkist hebben gevloeid.

De dividend- en tantième-belasting gaf een lagere ontvangst van f 320.300. Nu kan men op één enkele maandopbrengst van dit middel geen peil trekken, maar f 310.000 is al heel weinig, vooral als men bedenkt, dat de voorafgaande maanden ook niet gunstig waren. In dit verband moge nog worden aangetekend, dat de raming voor 1936 f 1.800.000 hooger is gesteld dan voor 1935; in dit bedrag zijn echter begrepen de 20 procenten, bedoeld in de wet van 20 December 1935 (Staatsblad No. 725).

De invoerrechten brachten f 363.900 minder op dan in dezelfde maand van het vorige jaar. Ook op zichzelf beschouwd was de ontvangst niet gunstig, immers f 560.600 beneden de maandraming, waarbij moet worden bedacht, dat de jaarraming voor 1936 f 84.000.000 bedraagt of f 13.500.000 minder dan die voor 1935. Schijnbaar staat het er met het statistiekrecht iets beter voor; bij dit middel is n.l. een stijging van f 11.100 te constateeren. De maandopbrengst van Januari 1935 was echter buitengewoon laag; die van de afgelopen maand blijft nog f 6.800 beneden de maandraming (deze is voor geheel 1936 f 200.000 lager gesteld dan voor 1935).

Met de accijnzen gaat het over het algemeen slecht. Het zout leverde f 47.500 minder op, waar tegenover staat, dat de opbrengst van Januari 1935 de hoogste was van het geheele jaar. Op zichzelf beschouwd was de ontvangst ditmaal niet zoo gering, al werd ook de maandraming niet gehaald (tekort f 23.000). De geslachtaccijns liet door de daling der vleeschprijzen een decres zien van f 65.000; dit middel bereikte een waar dieptepunt; een ontvangst van nog geen 4 ton f 399.100 werd sedert 1912 niet geboekt. De wijnaccijns gaf f 1000 minder. Daarentegen wees de gedistilleerdaccijns een stijging in opbrengst aan van f 192.200, terwijl de raming met f 209.600 werd overtroffen. Dit middel geeft echter nogal sterke schommelingen te zien, zoodat eenige voorzichtigheid in het trekken van conclusies vereischt is. Het hier

verschafte *f* 86.500 minder; door de zorgelijke tijdsomstandigheden loopt het verbruik blijkbaar nog steeds terug. De suikeraccijns daalde met *f* 374.800, doch dit cijfer geeft een te ongunstigen indruk, daar de ontvangsten van Januari 1935 hoog waren. Dat aan den anderen kant over de opbrengst niet valt te roemen, wordt bewezen door het feit, dat de ontvangst *f* 167.200 bij de raming ten achter is gebleven. Wellicht is de daling een gevolg van het inslaan door fabrikanten van suiker onder crediet. De tabaksaccijns liep terug met *f* 190.800; ook hier was de ontvangst van Januari 1935 evenwel aan den hoogen kant, hetgeen ook hieruit blijkt, dat de gemiddelde maandraming in de afgelopen maand met *f* 214.500 werd overtroffen. Het volgende overzicht geeft het verschil aan tussohen de voor de jaren 1935 en 1936 aangenomen ramingcijfers:

	Raming 1935	Raming 1936
Zout	<i>f</i> 2.000.000	<i>f</i> 2.500.000
Geslacht	6.500.000	5.000.000
Wijn	2.800.000	2.000.000
Gedistilleerd	31.000.000	28.500.000
Bier	10.000.000	7.000.000
Suiker	50.000.000	53.000.000
Tabak	34.000.000	35.000.000
	<i>f</i> 136.300.000	<i>f</i> 133.000.000

De belasting op gouden en zilveren werken gaf *f* 1.400 minder. De omzetbelasting verschafte een mindere bate van *f* 286.300 en bleef *f* 1.142.700 bij de maandraming ten achter; de daling der prijzen en de verminderde koopkracht van het publiek door de algemeene verarming doen zich hier nog steeds gevoelen. Ook heeft teruggaaf van opcenten plaats gehad, geheven in het tijdvak Oct./Nov. 1935. Voor 1936 is *f* 60.000.000 aan opbrengst geraamd (voor 1935 bedroeg de raming *f* 81.500.000). Ook de couponbelasting kon ditmaal de opbrengst van dezelfde maand van 1935 niet halen (teruggang *f* 467.200), doch de ontvangsten van Januari 1935 waren buitengewoon hoog. Op zichzelf beschouwd was de afgelopen maand voor dit middel niet slecht; er kwam zelfs nog *f* 43.100 meer binnen dan waarop blijkens de maandraming was gerekend.

De zegelrechten gaven *f* 234.300 minder, hetgeen intusschen niet aan een trager vloeien van de beursbelasting kan worden toegeschreven, aangezien deze juist *f* 57.000 méér in de schatkist bracht. Toeh werd de raming nog met *f* 78.000 overschreden. De registratierechten maakten een slecht figuur; er kwam *f* 281.800 minder binnen dan in Januari 1935 en *f* 300.200 minder dan de maandraming, zulks door de stagnatie op de markt voor onroerende goederen als gevolg van het geschokte hypothecaire crediet. Voor 1936 wordt voor deze rechten resp. *f* 2.600.000 en *f* 2.500.000 meer verwacht; hierbij is rekening gehouden met de opcenten krachtens de opgelde wet van 20 December 1935.

De successierechten vertoonden een vrij groote inzinking; immers de opbrengst was *f* 709.400 lager dan in Januari 1935. Houdt men echter rekening met de omstandigheid, dat de ontvangsten in de eerste maanden van het vorige jaar abnormaal hoog waren, dan valt aan dit ongunstige resultaat wel wat minder betekenis te hechten. De gemiddelde raming werd niet bereikt (nadeelig verschil *f* 527.400). De raming voor 1936 is evenwel met *f* 7.800.000 verhoogd, in verband met de opcenten, welke ingevolge de wet van 20 December 1935 worden geheven. Vermoedelijk zal de invloed van deze wet bij de successierechten nog niet groot zijn. Tenslotte de loodsgelden, die *f* 229.100 minder opleverden door de verlaging van het tarief, doch *f* 6.200 boven de raming uitkwamen (deze is voor het geheele jaar op *f* 500.000 bepaald).

Van de Directe Belastingen, onder Afdeeling Ia verantwoord, is voor de grondbelasting een bedrag van *f* 2.059.600 op kohier gebracht (ultimo Januari 1935 waren nog geen aanslagbiljetten uitgereikt, we-

gens destijds aanhangige wetsontwerpen; de stand per ultimo Januari 1934 was *f* 2.432.100). Wat de inkomstenbelasting betreft, bedraagt het zuiver bedrag der kohieren *f* 22.700.700, hetgeen een toename beteekent van *f* 4.343.900 bij den stand van den overeenkomstigen dienst op 31 Januari 1935. Dit verschil houdt verband met de verhooging der opcenten. Ook bij de vermogensbelasting is om dezelfde reden een vermeerdering waar te nemen (van *f* 399.900); daarentegen is de stand van de Verdedigingsbelasting I *f* 103.100 lager dan op hetzelfde tijdstip van het vorige jaar. De belasting van de doode hand komt op den middenstaat voor tot een bedrag van *f* 198.600 (het vorige jaar nog slechts voor *f* 19.400).

Voor de bijzondere fondsen verwijzen wij naar het Overzicht.

AANTEKENINGEN.

Engelsche bankiers over den economischen toestand van hun land.

Een van de factoren, welke den gang van zaken op economisch gebied beïnvloeden, is de Engelsche geldpolitiek. Het is daarom belangwekkend, dat in „The Economist” van 1 Februari jl. wordt nagegaan, welke gedachten dienaangaande in de Engelsche bankwereld leven; de verschenen jaarverslagen der groote depositobanken gaven daartoe gereede aanleiding.

De opinies omtrent de op vergrooting van de binnenlandsche economische activiteit gerichte geld- en credietpolitiek liepen verleden jaar nog zeer sterk uiteen. Vond deze politiek in Mr. McKenna een warm voorstander, verreweg de meeste bankiers stonden wantrouwig tegenover de mogelijkheden, welke zij t.a.v. Englands economisch herstel zou bieden.

Thans evenwel zijn de beide standpunten dichter tot elkaar gekomen. Mr. McKenna's laatste rede luidt in voorzigtiger bewoordingen dan zijn vorige. Hij wijst op de grenzen, welke tenslotte zijn gesteld aan beïnvloeding van de binnenlandsche conjunctuur door middel van geldpolitieke maatregelen, terwijl de andere bankiers thans hunnerzijds erkennen, dat de sterke binnenlandsche economische opleving zich in 1935 heeft voortgezet.

Algemeen wordt echter meer aandacht gewijd aan den nog steeds zeer slechten toestand in die exportindustrieën, welke overwegend afzet voor haar producten moeten zoeken buiten de grenzen van het Britsche wereldrijk, alsmede aan de belangen van den kapitaalexport.

Verschillende bankiers hebben ernstige bezwaren tegen het feit, dat de kapitaalexport nog steeds wordt belemmerd terwille van een laag binnenlandsch disconto. Het in vele landen opgetreden economisch herstel heeft het aantal solvente buitenlandsche debiteuren niet onbelangrijk doen toenemen. Aangezien voorts kapitaalexport steeds een groote steun is geweest voor de exportindustrieën, verdient ontsluiting van de grenzen in dit opzicht ernstige overweging. Het is mede daarom, dat sommigen thans den wensch uiten, aan het vraagstuk van stabilisatie der wereldvaluta's weer meer aandacht te wijden.

Een vraag, welke daarbij echter onbesproken werd gelaten, is deze, in hoeverre het mogelijk zal zijn, bij stabilisatie van den wisselkoers en heropening der sluizen voor kapitaalexport tegelijkertijd de opleving van de binnenlandsche welvaart in haar geheel te bestendigen. Zal de Engelsche industrie inderdaad een stijging der kapitaalrente, welke van kapitaalexport het noodzakelijk gevolg moet zijn, kunnen verdragen?

Juist deze vraag zal ernstig onder oogen moeten worden gezien. De exportindustrieën en de behoefte aan kapitaalexport toch zijn voor Engeland dermate belangrijk, dat, wanneer met haar belangen onvoldoende rekening wordt gehouden, een blijvend herstel van de algemeene welvaart nauwelijks mogelijk zal zijn.

Suikerstatistiek van Engeland.

De Engelsche Board of Trade heeft thans de definitieve cijfers tot einde December 1935 gepubliceerd, waardoor de in E.-S.B. No. 1048 van 29 Jan. opgenomen getallen als volgt gewijzigd moeten worden:

Import in tons van 1016 kg.

Ruwsuiker uit:	1935	1934	1933
Polen	16.257	22.607	29.410
Duitschland	241	45	99
Tsjecho-Slowakije	309	5	—
Nederland	932	3.045	10
Denemarken	—	14.209	—
België	1.488	124	6
Frankrijk	—	—	—
Overig Europa	—	—	—
Cuba	549.745	539.994	643.809
San Domingo	309.062	152.580	155.068
Peru	144.656	146.072	206.387
Java	16.473	19.638	52.961
Brazilië	30.135	23.087	32.203
Venezuela	50	3.271	3.476
Mozambique	3	3	—
Mexico	—	—	67.890
Haïti	28.941	20.693	20.104
Ned. Guyana	1.204	3.428	2.653
Britsch-Indië	—	145	179
Egypte	—	4.036	—
Ver. Staten	12.329	16.433	14.363
Mauritius	186.080	217.266	208.042
Br. West-Indië	87.211	136.704	195.481
Br. Guyana	56.028	85.639	82.788
Natal	155.596	79.043	79.749
Australië	237.139	344.235	148.237
Fidji Eilanden	75.172	66.376	58.444
Kenya	3.845	8.727	4.231
Uganda	7.961	5.298	1.775
Andere landen	3	31	1.003
Totaal Ruwsuiker	1.920.860	1.912.734	2.008.368
Geraffineerd uit verschillende landen	51.586	50.944	30.993
Totaal	1.972.446	1.963.678	2.039.361

Export

Denemarken	3.119	1.335	362
Nederland	3.118	8.989	27.456
Iersche Vrijstaat	4.948	5.550	5.079
Kanaal Eilanden	2.825	2.680	2.267
Canada	49	22	77
Br. West-Afrika	6.565	3.940	3.951
Britsch-Indië	27.224	19.247	48.728
Gibraltar	3.725	4.599	3.213
Malta en Gozo	5.095	6.254	6.851
Cyprus	1.703	2.898	2.456
Aden	8.934	2.661	6.880
Straits Settlements	9.753	5.541	2.975
Federated Malay States	12.381	8.566	6.745
Finland	45.478	44.087	37.438
Estland	25.096	15.401	14.492
Letland	1	12.785	13.611
Noorwegen	46.496	48.340	40.868
Lithauen	191	12.582	2.062
IJsland	3.865	3.549	482
Duitschland	1.180	1.752	720
België	4.253	16.526	8.114
Zwitserland	41.659	56.273	5.177
Canarische Eilanden	8.979	10.533	9.434
Italië	2.588	4.817	9.559
Griekenland	3.779	2.492	1.160
Arabië	2.542	2.720	6.796
Irak	7.190	4.084	6.368
Uruguay	20.677	15.859	25.471
China	—	2.770	2.443
Andere landen	31.093	23.285	38.072
Totaal	334.506	350.137	339.307

Consumptie, uitgedrukt in Ruwsuiker:

Geïmporteerde suiker	1.604.678	1.655.559	1.675.006
Binnenlandsche Bietsuiker	611.092	545.077	421.427
Totaal	2.215.770	2.200.436	2.096.433

De Beet Sugar Factories Committee publiceerde de volgende cijfers betreffende de *Bietsuikerproductie*, in tons van 1016 kg:

	1935/36	1934/35	1933/34
Witsuiker	216.896	238.613	247.268
Ruwsuiker	269.778	375.851	215.110
Totaal	486.674	614.464	462.378

A. V.

Veranderingen in den wereldhandel.

In het nummer van 15 Februari jl. heeft „The Economist” aan de hand van recente aanvullingen van Volkenbondspublicaties nagegaan, of de vele belemmerende bepalingen, welke zoo'n funesten invloed hebben gehad op den omvang van het internationale verkeer, ook in staat zijn geweest het in andere banen te leiden.

Wanneer men den geheelen wereldhandel van 1934 vergelijkt met dien van 1929, dan blijkt, dat de waarde, uitgedrukt in goud, verminderd is met twee-derden, en uitgedrukt in Sterling, met ongeveer de helft; terwijl het volume ervan met een kwart is gedaald.

Doch beziet men de 10 voornaamste landen, die in 1929 tezamen 60 pCt. van den wereldhandel in handen hadden, dan valt onmiddellijk op, dat in 1934 deze zelfde landen nog 57 pCt. voor hun rekening namen. Zij hebben hun positie als groep dus weten te handhaven, hoewel er onderling kleine verschuivingen plaats vonden.

Aandeel van de 10 voornaamste landen in den totalen wereldhandel.

	1929	1934
	%	%
Vereenigde Staten	13.84	9.53
Groot-Brittannië	13.05	13.85
Duitschland	9.35	8.67
Frankrijk	6.19	6.86
Canada	3.68	3.27
Britsch-Indië	3.02	2.64
Japan	2.88	3.32
Italië	2.83	2.82
Nederland	2.78	3.01
België	2.73	3.23
Totaal 10 landen	60.35	57.20

Engeland heeft Amerika van de eerste plaats verdrongen. Als de belangrijkste verandering sinds 1929 kan echter de nauwere aaneensluiting van de deelen van het Britsche Wereldrijk worden beschouwd. Kwam in 1929 slechts Britsch-Indië voor onder Engeland's vijf voornaamste importlanden, sedertdien zijn daar Australië en Canada bijgekomen, terwijl Zuid-Afrika en Ierland nu met Indië en Australië tot de vijf voornaamste exportlanden behooren.

Terwijl dus alle contingenteringen, clearing-regelingen en wat dies meer zij de relatieve positie der voornaamste handelslanden niet sterk hebben kunnen wijzigen, is de Britsche imperiale voorkeurspolitiek sedert Ottawa in staat geweest de economische banden tusschen de leden van het Rijk belangrijk te verstevigen.

Een andere vraag is, of de tegenstellingen op monetair gebied ook de leden van de steeds kleiner geworden groep der goudlanden nader tot elkaar heeft gebracht.

Handel van de landen van het „goudblok”.

Land	Percent. van en naar andere „goud”-landen			
	Invoeren		Uitvoeren	
	1929	1934	1929	1934
Duitschland	23.3	25.8	34.8	40.1
Frankrijk ¹⁾	25.8	23.9	38.3	36.4
Italië	28.7	31.3	31.7	37.2
Nederland ²⁾	47.7	45.3	42.0	50.1
België ³⁾	47.1	43.6	42.2	46.5
Polen	46.2	33.3	41.4	36.0
Zwitserland	56.9	59.3	41.7	52.7

¹⁾ De voornaamste Fransche koloniën geven de volgende percentages: invoeren 9.9 en 21.1; uitvoeren 17.0 en 27.2.

²⁾ Ned.-Indië: invoeren 5.3 en 5.6; uitvoeren 9.1 en 4.3.

³⁾ Belgische Congo: invoeren 3.8 en 5.4; uitvoeren 2.6 en 1.0.

De import van Frankrijk, Nederland, België en Polen uit de andere goudlanden is iets verminderd, terwijl vijf landen van deze in 1934 nog vrij groote groep den export naar hun medeleden hebben vermeerderd.

Relatief is dit alles echter onbelangrijk. Het intensieve handelsverkeer, dat steeds tusschen de landen van het goudblok in West-Europa heeft bestaan, hangt voor een groot deel samen met hun nabuurschap.

Dit gebrek aan toenadering is intusschen gemakkelijker te verklaren uit het feit, dat de intensiteit van het wederzijdsche handelsverkeer, hoewel belangrijk, toch nooit van dien aard is geweest, dat er een voorkeursregeling op het gebied van de contingenteering uit is kunnen voortvloeien. De markten der niet-goudlanden waren stuk voor stuk toch wel weer zoo van gewicht, dat men zijn afzetmogelijkheden daarop niet aan een economische toenadering t.o.v. de andere goudlanden wenschte op te offeren.

De conclusie van „The Economist” is dus, dat, hoe sterk de totale wereldhandel sedert 1929 ook moge zijn ingekrompen, al het daarmee gepaard gegane ingrijpen op handelspolitiek gebied in de commerciële verhoudingen tusschen de landen onderling, toch betrekkelijk weinig verandering teweeg heeft kunnen brengen.

INGEZONDEN STUKKEN.

VERLAGING VAN DE VASTE LASTEN, GEZIEN VANUIT HET ECONOMISCH GEZICHTSPUNT.

Het bos en de bomen.

Prof. Dr. N. J. Polak schrijft ons:

In E.-S.B. nummer 1050 geeft de heer J. Groot een belangwekkende beschouwing ten beste van het aanpassingsvraagstuk, gezien vanuit het economisch gezichtspunt. De toevoeging van de laatste vijf woorden wil, blijkens het betoog, zeggen, dat de schrijver de nationale samenleving als een eenheid wil bezien en zich dus niet wil laten afleiden door de onderlinge verhoudingen tusschen de onderdelen van die eenheid. „Oppervlakkig gezien lijkt het of er naast het loon en de rente nog tal van andere productiekosten bestaan”, zo schrijft hij, waarop hij aantoonst, dat al deze andere productiekosten zich tenslotte oplossen in loon en rente. De schrijver sleurt zijn lezers uit de beschouwing van de bomen en richt hun aandacht op het bos.

Maar is het vraagstuk op deze wijze niet te „oppervlakkig gezien?” Mag men wel veronachtzamen, dat het bos uit bomen bestaat?

Tusschen de leden van de samenleving bestaan onderlinge credietverhoudingen. Nemen wij eens aan, dat de aanpassing van lonen en rentevoet in de geest van den heer Groot volkomen slaagt. Dan nog behouden talrijke leden van de samenleving zware renteverplichtingen, die een product vormen van rentevoet en hoofdsommen. Die hoofdsommen uit het verleden houden, niettegenstaande de veronderstelde daling van de rentevoet, de rentelasten hoog.

Die hoge rentelasten, door hoofdsommen uit het verleden veroorzaakt, behoeven de productiekosten niet te beïnvloeden. Men kan zich op het standpunt stellen, dat de aanpassing en de daarop gebaseerde prijsvorming haar vrije loop moet hebben. De debiteuren zullen dan grotendeels de rentelast, die de oude hoofdsom hun oplegt, niet langer kunnen torsen, de met schulden en borgtochten overbelaste overheidslichamen evenmin als de particuliere schuldenaren. Déconfitures, faillissementen, accoorden, reorganisaties, executies komen aan de orde van de dag. Of onder die omstandigheden het devies politieke rust, financiële rust en economische rust tot zijn recht zal komen en of de daling van de rentevoet door herstel van het vertrouwen van de kapitaalbezitters werkelijkheid zal worden, mag worden betwijfeld.

Intussen, tot al die catastrofale gevolgen van de ongestoorde aanpassing laat men het niet komen. Men helpt de debiteuren met executie-verboden, men helpt de crediteuren en de debiteuren beide met zodanige steun aan sommige bedrijven, dat de rentelasten kunnen worden voldaan, men helpt de overheids-

lichamen met voorschotten, met heffingen, met bescherming van hun eigen bedrijven, wier hoge tarieven de inkomsten moeten leveren, waaruit de hoge rente moet worden voldaan. Maar dan verhoogt deze hulp van velerlei aard toch weer de productiekosten en dan blijkt er toch nog wel wat anders te bestaan dan loon en rentevoet op het economisch peil van het ogenblik.

De vastelastensrup, die thans aan de bomen knaagt, nadat enige jaren geleden de expansievinder zo blij in het zonlicht dartelde en in het bos een lust voor de ogen was, bedreigt het voortbestaan van het bos.

* * *

Het zal sommige lezers wellicht vreemd voorkomen, dat een redacteur in zijn eigen tijdschrift polemiseert door middel van een ingezonden stuk. Ik geef daaraan de voorkeur boven de in talrijke persorganen gevolgde gewoonte om een artikel van een derde, waarmede de redacteur het niet eens is, van een onderschriftje te voorzien. Degene, die het initiatief tot het aansnijden van een onderwerp heeft genomen, behoort het laatste woord te hebben. Een persorgaan is slechts dan een vrije tribune, indien de redacteuren hun positie niet misbruiken en de meningen van anderen, mits goed gefundeerd en in behoorlijke vorm vervat, loyaal en onverzwakt tot het lezerspubliek laten doordringen.

N a s c h r i f t. Prof. Dr. N. J. Polak verwijt mij, dat ik in mijn beschouwing over het Vaste Lastenvraagstuk, door het bosch, de boomen uit het oog heb verloren. Ongetwijfeld heeft hij daarin gelijk. Het eenige, dat ik dan ook tegen zijn beschuldiging heb op te merken is, dat ik, in het onderhavige geval, het bosch inderdaad belangrijker vond, dan de boomen waaruit het is samengesteld en dit wel om de volgende redenen. Wij weten allemaal, en velen van ons ondervinden het dagelijks aan den lijve, dat er met de bestaande schuldverhoudingen, voor zoover die nog uit het verleden dateeren, iets niet in orde is. Wij voelen intuïtief, dat in dezen tijd van sterk gestegen geldswaarde, de hoofdsommen en de rentevoet van oude schuldverhoudingen een sterk belemmerenden invloed uitoefenen op den economischen gang van zaken. Allen, die tot de groep van schuldenaren behooren, geraken zelfs in een toestand van begrijpelijke verontwaardiging en zij richten scherpe verwijten tot onze huidige Regeering, die weliswaar helpt door steun en executieverboden, maar die naar hun meening een ernstige fout maakt door na te laten door middel van een wettelijke renteverlaging en desnoods door wettelijke verlaging van de hoofdsommen, het kwaad in den oorsprong uit te roeien. Mijn beschouwing nu had ten doel aan deze ontevreden te verklaren, waarom de Regeering die voor de hand liggende maatregelen niet nemen kan, waarom zij wel hier en daar de helpende hand kan bieden, maar daarmede ook de uiterste grens van haar kunnen heeft bereikt. Ik heb willen aantonen, dat vermindering van den zwaren druk der rentelasten nooit kan worden bereikt door een wettelijke renteverlaging, omdat een wettelijk ingrijpen ten aanzien van dit punt tot averechtsche resultaten moet leiden. Ik heb er tenslotte op gewezen, dat herstel aan vertrouwen in alle geledingen, op politiek, op economisch en op financieel gebied als het ware automatisch een verlaging van den rentevoet zal bewerkstelligen. Dat ook na de aanpassing van den rentevoet het vraagstuk van de hoofdsommen nog van urgente beteekenis blijft, heb ik geenszins willen ontkennen. Prof. Polak heeft omtrent de ziekten, waardoor de vershillende boomen zijn aangetast, wetenswaardige feiten verteld, maar ik kan mij niet onttrekken aan de gedachte, dat men, door zijn betoogtrant te volgen, het gevaar loopt door de boomen het bosch niet meer te zien.

J. GROOT.

ONTVANGEN BOEKEN.

Wereldstatistiek van de suiker door Dr. H. C. en R. J. Prinsen Geerlig. (Verkrijgbaar bij den heer Dr. H. C. Prinsen Geerlig, Wanningsstr. 17, Amsterdam. 84 bladzijden. Prijs f 6.—).

Onlangs verscheen het Supplement bijgewerkt tot 31 September 1935 van de Rietsuiker Industrie in de verschillende landen van productie met Supplement en Geschiedenis van de Beetwortelsuiker Industrie, dat op de Dr. Prinsen Geerlig's eigen grondige wijze alle statistische gegevens betreffende de Suikerindustrie in de wereld omvat.

Het verdient vooral de aandacht, dat bij de Wereldsuikerproductie een speciale vergelijking der Wereldoogsten voorkomt, waarbij de in Britsch-Indië geproduceerde groote hoeveelheid „Gur“ uitgesloten is, terwijl die bij andere statistieken wel opgenomen wordt, o.i. ten onrechte. A. V.

De Suikerpolitiek. (Uitgave van de Nederlandsche Vereeniging voor Vrijhandel; verkrijgbaar bij den Secretaris-Penningmeester der Vereeniging Prof. Mr. A. C. Josephus Jitta, 's-Gravenhage, Alex. Gogelweg 33. Prijs f 0.10).

De Februari-uitgave van deze Vereeniging behandelt het actuele vraagstuk der Suikerpolitiek van Nederland op zeer heldere wijze. Als motto daarvoor dienen de indertijd door Mr. T. J. Verschuur als Minister van Economische Zaken in de Tweede Kamer uitgesproken woorden „Nu munt onder de economische dwaasheden de steun aan de suikerbienteelt wel zeer in het bijzonder uit.“

De brochure omvat 12 pagina's.

Das schweizerische Bankwesen im Jahre 1934. Mitteilungen des statistischen Bureau der Schweizerischen Nationalbank, 17. Heft. (Zürich 1935; Orell Füssli Verlag. Prijs Fr. 4.—).

In onstreeks 40 tabellen worden de balansen en verlies- en winstrekeningen van meer dan 360 banken, spaarbanken en financieringsmaatschappijen weergegeven. Gegevens over dividenden, hypothecaire beleggingen, spaargelden, beleggingen in waardepapieren, verplichtingen, enz. geven met een uitvoerig commentaar een samenvatting van de ontwikkeling van het Zwitsersche bankwesen in 1934.

Hoofdzaken uit de organisatie en techniek van de handel door W. Speerstra, Leeraar aan de 1e Openbare Handelsschool te Amsterdam. Tweede druk. (Groningen, Batavia 1935; J. B. Wolters. Prijs f 5.50).

De schrijver heeft met dezen druk zijn eersten druk zoveel mogelijk bijgewerkt en met de nieuwe bepalingen van chèqueverkeer en clearing rekening gehouden. Ook is een alfabetisch register aangebracht, waardoor de waarde van dit ongeveer 400 pagina's tellende leerboek aanmerkelijk wordt vergroot. Modellen van vrachtbrieven, cheques, poststukken, polissen, enz. ontbreken niet.

Palästinas Aussenhandel in graphischer Darstellung 1923—1934, berekend en geteekend door S. Zuckermann. (Berlijn 1935; Zuckermann's Graphischer Wirtschaftsdienst. Prijs R.M. 10.—).

Na een inleiding van eenige pagina's geeft dit album de voornaamste gegevens van den buitenlandschen handel van Palestina grafisch in manuscript vorm weer in een 14-tal afbeeldingen.

Der Stand des Weltluftverkehrs und seine Probleme, insbesondere in Deutschland, door Dr. Jürgen Ulderup. (Berlijn 1935; Junker und Dönhaupt Verlag. — Neue deutsche Forschungen, Abtei-

lung Betriebswirtschaftslehre, 157 pag. Prijs R.M. 6.—).

Hoewel voornamelijk op Duitschland betrekking hebbende worden ook de organisatie, de werkzaamheid en financiering van de andere voornaamste landen behandeld. Als problemen, op het hedendaagsche luchtverkeer betrekking hebbende, worden o.a. genoemd het samenwerken van luchtvaartmaatschappijen en het samenwerken met andere verkeersmiddelen als spoorwegen, zeescheepvaart en automobielen. Uitvoerig wordt ingegaan op de financiering van de luchtvaartmaatschappijen door de openbare schatkist. In de slotbeschouwing wordt voor een nationale en internationale rechtsregeling voor den luchtvaart gepleit.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DEN STAND DER RIJKSMIDDELEN. Uit. Januari 1936 (in Guldens)

AFDEELING Ia Dir. belastingen.	Kohieren voor den dienst 1936 ¹⁾			Zuiver bedrag der kohieren voor den vorigen dienst t.m. dezelfde maand van het vorige jaar ²⁾
	Benaming der middelen	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn teruggegeven of andersdan wegens betaling op de koh. afgeschr.	
Grondbelast. a)	2.059.583	—	2.059.583	—
Inkomst.bel. b)	22.971.338	270.647	22.700.691	18.356.753
Vermogens.bel. c)	5.456.209	24.155	5.432.054	5.032.137
Verdedig.bel. I	2.735.994	12.785	2.723.210	2.826.297
Bel. v. d. doodehd.	198.644	—	198.644	19.438
Totaal...	33.421.768	307.587	33.114.182	26.234.625

a) $\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen.

b) Hoofdsom + procenten³⁾ c) Hoofdsom + procenten⁴⁾.

¹⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1935/1936 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1934/1935.

²⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1934/1935 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1933/1934.

³⁾ Ten behoeve van het belastingdienstjaar 1934/1935 werden 20, ten behoeve van het belastingdienstjaar 1935/1936 worden 60—78 procenten geheven.

⁴⁾ Ten behoeve van het belastingdienstjaar 1934/1935 werden 55, ten behoeve van het belastingdienstjaar 1935/1936 worden 75 procenten geheven.

OVERZICHT VAN DE INKOMSTEN TEN BATE VAN HET WERKLOOSHEIDSSUBSIDIEFONDS.

Dienst 1936/1937	Bedrag van raming	Zuiver bedrag kohieren tot en met de maand Jan. 1936
Grondbelasting (veertig ten honderd van de hoofdsom)	10.120.000	2.014.236
Personeele belasting (tachtig ten honderd van de hoofdsom naar den eersten, tweeden en derden grondslag)	21.750.000	56.395
Gemeentefondsbelasting (vijf en twintig procenten op de hoofdsom)	14.250.000	—
Vermogensbelasting (twintig procenten op de hoofdsom)	2.100.000	—
Inkomstenbelasting (tien procenten op de hoofdsom)	4.600.000	—
Totaal.....	52.820.000	2.070.631

Aanvoeren in tons van 1000 kg.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Febr. 1936	Sedert 1 Jan. 1936	Overeenk. tijdvak 1935	16/22 Febr. 1936	Sedert 1 Jan. 1936	Overeenk. tijdvak 1935	1936	1935
Tarwe	25.531	174.676	155.013	696	4.361	2.477	179.037	157.490
Rogge	7.176	37.515	30.446	—	—	250	37.515	30.696
Boekweit	210	2.868	5.252	—	100	—	2.968	5.252
Maïs	91.537	122.791	134.864	2.265	24.091	20.543	146.882	155.407
Gerst	3.400	53.264	41.743	725	3.208	5.629	56.472	47.372
Haver	838	9.466	10.723	—	—	460	9.466	11.183
Lijnzaad	5.322	25.934	10.907	715	35.661	98.434	61.595	109.341
Lijnkoek	1.112	12.467	1.038	—	—	—	12.467	1.038
Tarwemeel	490	3.187	3.124	—	664	990	3.851	4.114
Andere meelsoorten	394	4.948	6.475	—	566	644	5.514	7.119

AFDEELING Ib Overige middelen.	Jan. 1936	Sedert 1 Jan. 1936	Overeen- komstige periode 1935
Benaming der middelen			
Divid.- en tantiëmebel.	309.973	309.973	630.249
Rechten op den invoer	6.439.422	6.439.422	6.803.370
Statistiekrecht	126.566	126.566	115.510
Accijns op zout	185.333	185.333	232.830
Accijns op geslacht	399.084	399.084	464.069
Accijns op wijn	46.477	46.447	47.427
Accijns op gedistill.	2.563.738	2.563.738	2.371.525
Accijns op bier	525.328	525.328	611.814
Accijns op suiker	4.249.490	4.249.490	4.624.302
Accijns op tabak	3.131.175	3.131.175	3.321.964
Bel. op gouden en zilverw.	34.996	34.996	36.427
Omzetbelasting	3.857.300	3.857.300	4.143.620
Couponbelasting	459.808	459.808	927.016
Recht. en boeten v. zegel	1.627.952 ¹⁾	1.627.952	1.862.219
Recht. en boet. v. registr.	866.456	866.456	1.148.241
Recht. en boet. v. succes- sie, v. overgang bij over- lijden en v. schenking	2.872.614	2.872.614	3.581.981
Opbrengst d. loodsgelden	47.886	47.886	276.967
Totalen....	27.743.568	27.743.568	31.199.531

¹⁾ Hieronder begrepen wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. f 423.861 (Beursbel.).

AFDEELING II. DIENSTJAAR 1935.

Benaming der middelen	Bedrag van de raming	Zuivere op- brengst over het tijdvak van 1 Jan. 1935 tot en met de maand Jan. 1936
Grondbelasting. ($\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 opcenten op de hoofdsom der gebouw- de eigendommen.)	9.870.000	10.007.932
Inkomstenbelasting (hoofdsom + 20 opcenten).	74.200.000 ¹⁾	64.857.261
Vermogensbelasting (hoofdsom + 55 opcenten).	19.015.000 ¹⁾	16.629.452
Verdedigingsbel. I	9.200.000	8.428.470
Belasting v. d. doode hand	3.000.000	1.893.928
Divid.- en tantiëmebelasting.	12.000.000	10.483.410
Rechten op den invoer	97.500.000	89.239.022
Statistiekrecht	1.800.000	1.639.545
Accijns op zout	2.000.000	2.057.986
Accijns op geslacht	6.500.000	5.667.641
Accijns op wijn	2.400.000 ²⁾	2.114.239
Accijns op 't gedistilleerd	31.000.000	28.387.349
Accijns op bier	10.000.000	8.446.236
Accijns op suiker	50.000.000	53.825.376
Accijns op tabak	34.000.000	33.963.304
Belast. op gouden en zilverw.	550.000	497.041
Omzetbelasting	81.500.000	60.943.375
Couponbelasting	5.000.000	5.184.536
Rechten en boeten van zegel	16.000.000	16.109.670
Rechten en boeten v. registr.	11.500.000	10.531.044
Rechten en boeten v. succes- sie, v. overgang bij overlij- den en v. schenking	33.000.000	34.707.931
Opbrengst der loodsgelden	2.600.000 ³⁾	2.612.053
Totalen....	512.635.000	468.226.801

¹⁾ Nader gewijzigd ingevolge de wet van 4 Maart 1935 (Stbl. No. 70). ²⁾ Id. 13 September 1935 (Stbl. No. 548). ³⁾ Id. 10 October 1935 (Stbl. No. 601).

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET GEMEENTEFONDS.

	Dienst 1935/1936 Zuiver bedrag der koherien tot en met de maand Jan. 1936	Zuiver bedrag der ko- hieren voor den dienst 1934/35 tot en met de zelfde maand van 1935
Gemeente.f.belast. ...	56.823.237	51.757.395
Tijd. op. o. d. gem.f.b.	—	19.648.996
Op. verm. t. get. v. 50	4.636.857	4.787.450
Tijd. op. o. d. verm.b.	—	2.872.470

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET VERKEERSFONDS.

	Jan. '36	1936	1935
Motorrijtuigenbelasting	1.359.718	1.359.718	1.693.136
Rijwielbelasting	15.390	15.390	17.350
Totaal	1.375.108	1.375.108	1.710.486

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. (Disc Wissels. 2 $\frac{1}{2}$ 4 Febr. '36	Lissabon 5 13 Dec. '34
Bel. Binn. Eff. 3 4 Febr. '36	Londen 2 30 Juni '32
Bk. (Vrsch. in R.C. 3 4 Febr. '36	Madrid 5 9 Juli '35
Athene 7 14 Oct. '33	N.-York F.R.B. 1 $\frac{1}{2}$ 1 Feb. '34
Batavia 4 1 Juli '35	Oslo 3 $\frac{1}{2}$ 22 Mei '33
Belgrado 5 1 Febr. '35	Parijs 3 $\frac{1}{2}$ 6 Febr. '36
Berlijn 4 22 Sept. '32	Praag 3 1 Jan. '36
Boekarest 4 $\frac{1}{2}$ 15 Dec. '34	Pretoria 3 $\frac{1}{2}$ 15 Mei '33
Brussel 2 16 Mei '35	Rome 5 9 Sept. '35
Budapest 4 28 Aug. '35	Stockholm ... 2 $\frac{1}{2}$ 1 Dec. '33
Calcutta 3 28 Nov. '35	Tokio 3.65 2 Juli '33
Dantzig 5 21 Oct. '35	Weenen 3 $\frac{1}{2}$ 10 Juli '35
Helsingfors 4 3 Dec. '34	Warschau ... 5 26 Oct. '33
Kopenhagen 3 $\frac{1}{2}$ 22 Aug. '35	Zwits. Nat. Bk. 2 $\frac{1}{2}$ 3 Mei '35

OPEN MARKT.

	1936				1935	1934	1914
	22 Febr.	17/22 Febr.	10/15 Febr.	3/8 Febr.	18/23 Febr.	19/24 Febr.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	7/8	7/8-1 $\frac{1}{8}$	1 $\frac{1}{8}$ -3/8	1 $\frac{3}{8}$ -7/8	9/16-5/8	3/4-15/16	3 $\frac{1}{8}$ -3/16
Prolong.	1 $\frac{1}{4}$	1-1 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$ -2	1 $\frac{3}{4}$ -2	1	1	2 $\frac{1}{4}$ -3/4
Londen Daggeld...	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/4-1	3/8-1	1 $\frac{1}{8}$ -2
Partic. disc.	17/32-9/16	17/32-9/16	17/32-9/16	17/32-9/16	9/16-9/16	7/8-15/16	4 $\frac{1}{4}$ -3/4
Berlijn Daggeld...	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$ -3/4	2 $\frac{1}{2}$ -3/4	2 $\frac{3}{4}$ -3 $\frac{1}{4}$	3 $\frac{1}{8}$ -4	4 $\frac{1}{8}$ -5 $\frac{3}{8}$	—
Maandgeld	2 $\frac{1}{4}$ -3	2 $\frac{1}{4}$ -3	2 $\frac{1}{4}$ -3	2 $\frac{1}{4}$ -3	3 $\frac{1}{8}$ -3/4	4 $\frac{1}{4}$ -5 $\frac{3}{4}$	—
Part. disc.	3	3	3	3	3 $\frac{1}{8}$	3 $\frac{1}{8}$	2 $\frac{1}{8}$ -1/2
Warenw...	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/2	4-1/4	4-1/4	—
New York Daggeld ¹⁾	3/4	3/4	3/4	3/4	1	1	1 $\frac{1}{4}$ -2 $\frac{1}{4}$
Partic. disc.	9/16	3/16	3/16	3/16	5/16	1/4	—

¹⁾ Koers van 21 Febr. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen)	Berlijn)	Parijs)	Brussel)	Batavia 1)
18 Febr. 1936	1.45 $\frac{1}{4}$	7.26 $\frac{1}{4}$	59.17 $\frac{1}{2}$	9.72 $\frac{3}{8}$	24.82	100 $\frac{1}{16}$
19 " 1936	1.45 $\frac{1}{16}$	7.27 $\frac{1}{4}$	59.17 $\frac{1}{2}$	9.72 $\frac{3}{4}$	24.81 $\frac{1}{2}$	100 $\frac{1}{16}$
20 " 1936	1.45 $\frac{1}{16}$	7.26 $\frac{1}{4}$	59.16	9.73	24.83	100 $\frac{1}{16}$
21 " 1936	1.45 $\frac{1}{16}$	7.26 $\frac{3}{8}$	59.16	9.73	24.82	100 $\frac{1}{16}$
22 " 1936	1.45 $\frac{1}{4}$	7.27	59.16	9.72 $\frac{3}{4}$	24.82	100 $\frac{1}{16}$
24 " 1936	1.45 $\frac{1}{4}$	7.27 $\frac{3}{8}$	59.16	9.72 $\frac{1}{2}$	24.81	100 $\frac{1}{16}$
Laagste d.w ¹⁾	1.45 $\frac{1}{8}$	7.25 $\frac{1}{4}$	59.12 $\frac{1}{2}$	9.72	24.78	100 $\frac{1}{16}$
Hoogste d.w ¹⁾	1.46	7.28	59.22 $\frac{1}{2}$	9.73 $\frac{3}{8}$	24.85	100 $\frac{1}{16}$
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwit- serland)	Weenen)	Praag 1)	Boeka- rest 1)	Milaan)	Madrid)
18 Febr. 1936	48.12 $\frac{1}{2}$	—	6.11	1.10	—	20.16
19 " 1936	48.12 $\frac{1}{2}$	—	6.11 $\frac{1}{2}$	1.10	—	20.16
20 " 1936	48.14	—	6.11	1.10	—	20.16
21 " 1936	48.13	—	6.11	1.10	—	20.16
22 " 1936	48.13	—	6.11 $\frac{1}{2}$	1.10	—	—
24 " 1936	48.12	—	6.11	1.10	—	20.15
Laagste d.w ¹⁾	48.09	27.70	6.09	1.05	11.80	20.10
Hoogste d.w ¹⁾	48.17 $\frac{1}{2}$	27.75	6.14	1.15	11.85	20.20
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stock- holm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hel- sing- fors 1)	Buenos- Aires 1)	Mon- treal 1)
18 Febr. 1936	37.47 $\frac{1}{2}$	32.45	36.52 $\frac{1}{2}$	3.22	40 $\frac{1}{8}$	1.46
19 " 1936	37.52 $\frac{1}{2}$	32.47 $\frac{1}{2}$	36.55	3.21	40 $\frac{1}{8}$	1.46
20 " 1936	37.50	32.45	36.52 $\frac{1}{2}$	3.21	40 $\frac{1}{4}$	1.45 $\frac{1}{4}$
21 " 1936	37.50	32.45	36.52 $\frac{1}{2}$	3.21 $\frac{1}{2}$	40 $\frac{1}{4}$	1.45 $\frac{1}{4}$
22 " 1936	37.50	32.45	36.52 $\frac{1}{2}$	3.21	40 $\frac{1}{8}$	1.46
24 " 1936	37.55	32.50	36.57 $\frac{1}{2}$	3.20	40 $\frac{1}{4}$	1.46
Laagste d.w ¹⁾	37.37 $\frac{1}{2}$	32.35	36.42 $\frac{1}{2}$	3.18	39 $\frac{1}{8}$	1.45 $\frac{1}{4}$
Hoogste d.w ¹⁾	37.60	32.57 $\frac{1}{2}$	36.65	3.24	40 $\frac{1}{4}$	1.46 $\frac{1}{4}$
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 $\frac{1}{2}$	2.4878

^{*)} Notering te Amsterdam. ^{**)} Not. te Rotterdam. ¹⁾ Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
18 Febr. 1936	4,98 $\frac{1}{4}$	6,67 $\frac{1}{4}$	40,62	68,63
19 " 1936	4,98 $\frac{1}{4}$	6,68 $\frac{1}{4}$	40,70	68,70
20 " 1936	4,99 $\frac{1}{4}$	6,68 $\frac{1}{4}$	40,69	68,74
21 " 1936	4,98 $\frac{1}{4}$	6,67 $\frac{1}{4}$	40,63	68,65
22 " 1936	—	—	—	—
24 " 1936	4,99 $\frac{1}{4}$	6,67 $\frac{1}{4}$	40,67	68,66
25 Febr. 1935	4,86 $\frac{1}{4}$	6,62 $\frac{1}{4}$	40,30	67,85
Muntpariteit..	4,86	3,90 $\frac{1}{4}$	23,81 $\frac{1}{4}$	40 $\frac{1}{16}$

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE 80 kg La Plata loco Rotterdam Amsterdam per 100 kg. 1)		ROGGE 74 kg Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 kg. 2)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 kg.		GERST 62/63 kg Z.-Russische loco Rotterdam/A'dam per 2000 kg. 3)		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 kg.		WITTE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 kg Broek op Langendijk		UIEN gewoon per 100 kg Broek op Langendijk		ROODE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 kg Broek op Langendijk		RUND-VLEESCH (versch) per 100 kg Rotterdam		VARKENS-VLEESCH (versch) per 100 kg Rotterdam	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50 ¹	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	4,55	100,0	13,25	100,0	17,23	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	7,38	162,4	11,78	88,9	9,10	52,8	96,40	103,7	93,12 ⁵	120,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	2,05	45,1	2,14	16,2	5,77	33,2	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	3,06	67,3	1,94	14,6	6,96	40,4	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22 ⁵	30,4	4,62 ⁵	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	1,49	32,8	8,07	60,9	1,84	10,7	61,—	65,6	37,50	48,4
1933	5,02 ⁵	29,2	3,55	27,2	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	0,82	18,0	2,30	17,4	2,60	15,1	52,—	55,9	49,50	63,0
1934	3,67 ⁵	21,4	3,32 ⁵	25,4	70,75	30,6	75,75	32,1	142,50	30,8	3,23	71,0	1,89	14,3	3,04	17,6	61,50	66,1	46,65	60,2
1935	4,12 ⁵	24,0	3,07 ⁵	23,5	61,25	26,5	68,00	28,8	131,75	28,5	2,21	48,6	2,58	19,5	5,25	30,5	48,12 ⁵	51,7	51,62 ⁵	66,6
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	3,65	80,2	2,30	17,4	3,08	17,9	62,50	67,2	53,75	69,4
Febr. "	3,40	19,8	2,77 ⁵	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	3,97	87,3	1,63	12,3	3,12	18,1	63,—	67,7	53,50	69,0
Maart "	3,25	18,9	2,72 ⁵	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	5,99	131,6	1,23	9,3	4,24	24,6	61,75	66,4	50,50	65,2
April "	3,20	18,6	2,70	20,7	70,50	30,5	56,75	24,0	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	63,50	68,3	49,12 ⁵	63,4
Mei "	3,32 ⁵	19,2	2,87 ⁵	21,9	62,00	26,8	63,00	26,7	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	65,75	70,7	47,50	61,3
Juni "	3,67 ⁵	21,4	3,17 ⁵	24,3	65,00	28,1	74,75	31,7	156,50	33,8	—	—	—	—	—	—	63,25	68,0	43,75	56,5
Juli "	3,80	22,1	3,30	25,3	71,50	30,9	78,75	33,4	151,25	32,7	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	44,62 ⁵	57,6
Aug. "	4,37	25,4	4,27 ⁵	32,7	83,25	36,0	93,50	39,6	159,25	34,4	—	—	—	—	—	—	63,95	68,8	43,30	55,9
Sept. "	4,—	23,3	4,15	31,7	77,25	33,4	93,25	39,5	145,50	31,5	—	—	—	—	—	—	63,55	68,3	42,62 ⁵	55,0
Oct. "	3,50	20,3	3,70	28,3	69,50	30,0	93,50	39,6	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	60,70	65,3	42,12 ⁵	54,4
Nov. "	3,50	20,3	3,45	26,4	71,25	30,8	89,25	37,8	127,75	27,6	1,28	28,1	2,25	17,0	—	—	53,75	57,8	44,50	57,4
Dec. "	3,45	20,1	3,55	27,2	76,25	32,9	91,00	38,6	134,00	29,0	1,26	27,7	2,03	15,3	1,73	10,0	53,15	57,2	44,65	57,6
Jan. 1935	3,30	19,2	3,52 ⁵	27,0	74,25	32,1	89,25	37,8	137,25	29,7	1,13	24,8	2,59	19,5	2,89	16,8	53,62 ⁵	57,7	45,62 ⁵	58,9
Febr. "	3,20	18,6	3,37 ⁵	25,8	68,00	29,4	71,25	30,2	124,25	26,9	0,91	20,0	2,14	16,2	4,26	24,7	51,90	55,8	47,55	61,4
Maart "	3,20	18,6	3,07 ⁵	23,5	67,75	29,3	64,00	27,1	120,50	26,1	0,88	19,3	2,92	22,0	7,69	44,6	51,40	55,3	51,20	66,1
April "	4,07 ⁵	23,7	2,95	22,6	70,75	30,6	66,75	28,0	125,00	27,0	—	—	—	—	—	—	51,92 ⁵	55,8	50,25	64,8
Mei "	4,05	23,5	2,90	22,2	59,90	25,9	67,25	28,5	125,50	27,1	—	—	—	—	—	—	50,80	54,6	48,50	62,6
Juni "	4,02	23,4	2,90	22,2	57,50	24,8	75,00	31,8	124,25	26,9	—	—	—	—	—	—	48,—	51,6	46,12 ⁵	59,5
Juli "	3,92 ⁵	22,8	2,55	19,5	54,50	23,5	66,75	28,3	124,50	26,9	—	—	—	—	—	—	48,—	51,6	47,37 ⁵	61,1
Aug. "	4,25	24,7	2,62 ⁵	20,1	55,25	23,9	64,50	27,3	132,25	28,6	—	—	—	—	—	—	44,80	48,2	52,55	67,8
Sept. "	4,75	27,6	3,—	22,9	55,75	24,1	64,50	27,3	139,50	30,2	—	—	—	—	—	—	43,37 ⁵	46,6	56,62 ⁵	73,1
Oct. "	4,95	28,8	3,35	25,6	57,75	24,9	64,75	27,4	142,75	30,9	—	—	—	—	—	—	46,07 ⁵	49,5	64,62 ⁵	83,4
Nov. "	4,65	27,0	3,20	24,5	55,00	23,8	59,75	25,3	137,75	29,8	3,83	84,2	2,65	20,0	—	—	42,75	46,0	56,85	73,4
Dec. "	5,15	29,9	3,40	26,0	56,75	24,5	60,75	25,7	146,50	31,7	4,32	94,9	2,59	19,5	6,17	35,8	44,75	48,1	52,25	67,4
Jan. 1936	5,45	31,7	3,52 ⁵	27,0	56,00	24,2	63,50	27,0	153,50	33,1	4,47	98,2	2,26	17,1	6,41	37,2	44,—	47,3	50,87 ⁵	65,6
3 Febr. "	5,30	30,8	3,45	26,4	55,50	24,0	64,00	27,1	152,75	33,0	4,20	92,3	2,44	18,4	6,53	37,9	44,— ⁵	47,3	49,75 ⁵	64,2
10 "	5,25	30,5	3,45	26,4	55,50	24,0	64,00	27,1	151,50	32,8	4,57	100,4	2,68	20,2	8,05	46,7	43,30 ⁵	46,6	48,— ⁶	61,9
17 "	5,15	29,9	3,32 ⁵	25,4	55,00	23,8	64,50	27,3	152,25	32,9	4,84	106,4	2,40	18,1	7,25	42,1	44,— ⁷	47,3	48,— ⁷	61,9
24 "	5,15	29,9	3,35	25,6	54,75	23,2	65,00	27,5	153,00	33,1	—	—	—	—	—	—	43,— ⁸	46,6	48,— ⁸	61,9

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74½ kg Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 kg Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Canada Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 kg Z.-Russ. van 24 Juli '33-7 Oct. '35 64/65 kg La Plata. 4) 1 Febr. 5) 8 Febr. 6) 15 Febr. 7) 22 Febr. 8) 6 Febr. 9) 12 Febr. 10) 20 Febr.

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN							
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd i.o.b. R'dam/A'dam per 1000 kg.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.9° Bé s. g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66° §cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, CrossbredColo- nial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 kg netto				
	fl.	%	§	%	§cts.	%	§cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,0	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	3,20	13,26	38,2	6,18	51,5	
1934	6,20	57,4	0,63	37,5	2,88	19,4	7,35	31,6	5,32	18,2	2,68	28,7	19,25	35,0	3,47	12,07	34,8	6,11	50,9	
1935	6,05	56,0	0,62 ⁵	37,2	3,02	20,3	7,05	30,3	5,16	17,6	2,96	31,7	16,75	30,5	8,50	28,8	12,54	36,1	5,89	49,1
Jan. 1934	6,65	61,6	0,66	39,3	3,74	25,2	7,10	30,5	5,47	18,7	2,59	27,7	27,00	49,1	14,75	50,0	13,—	37,5	6,15	51,3
Febr. "	6,30	58,3	0,64	38,1	3,25	21,9	7,50	32,3	5,64	19,3	2,68	28,7	23,75	43,2	12,75	43,2	13,—	37,5	6,20	51,7
Maart "	6,25	57,9	0,63	37,5	3,05	20,5	7,40	31,8	5,50	18,8	2,76	29,5	23,25	42,3	11,75	39,8	12,50	36,0	6,25	52,1
April "	6,30	58,3	0,62	36,9	2,79 ⁵	18,8	6,95	29,9	5,37	18,3										

(VAN GROOTHANDELSPRIJZEN)

	ZUIVEL EN EIERN										METALEN											
	BOTER per kg Leeuwarder Comm. Noteering	BOTER p. kg Heffing Crisis Zuivel-Centr.	KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks-kaas kl. m/merk per 50 kg.	EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.	KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton	TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton	IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton	GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen	ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton	GOUD cash Londen per ounce fine	ZILVER cash Londen per Standard Ounce										
1925	2.31	100.0	56.00	100.0	62.1/6	100.0	36.8/6	100.0	261.17/-	100.0	73/-	100.0	67/-	100.0	36.3/6	100.0	85/6	100.0	32 1/2	100.0		
1926	1.98	85.7	43.15	77.1	8.15	88.8	58.1/-	93.5	31.1/6	85.3	290.17/6	111.1	86/6	118.5	68/8	102.5	34.2/6	94.3	85/-	99.5	28 1/2	89.3
1927	2.03	87.9	43.30	77.3	7.96	86.7	55.14/-	89.7	24.4/-	66.4	290.4/-	110.8	73/-	100.0	64/6	96.3	28.10/-	78.8	85/-	99.5	26 3/4	83.3
1928	2.11	91.3	48.05	85.8	7.99	87.0	63.16/-	102.8	21.1/-	57.8	227.5/-	90.4	62/8	93.5	25.5/6	69.9	85/-	99.5	26 1/2	99.5	26 1/2	81.1
1929	2.05	88.7	45.40	81.1	8.11	88.3	75.14/-	121.9	23.5/-	63.8	203.15/6	77.8	70/6	96.6	68/9	102.6	24.17/6	68.8	85/-	99.5	24 1/2	76.2
1930	1.66	71.9	38.45	68.7	6.72	73.2	54.13/-	88.0	18.1/6	49.6	142.5/-	54.3	67/-	91.8	59/6	88.8	16.17/-	46.6	85/-	99.5	17 1/2	55.4
1931	1.34	58.0	31.30	56.9	5.35	58.3	36.5/-	58.4	12.1/-	33.1	110.1/-	42.0	55/-	75.3	47/6	70.9	11.10/6	31.9	92/6	108.2	13 1/2	41.6
1932	0.94	40.7	22.70	40.5	4.14	45.1	22.17/-	36.8	8.12/-	23.6	97.2/-	37.1	42/-	57.5	37/-	55.2	9.16/-	27.1	118/-	138.0	12 1/2	40.1
1933	0.61	26.4	20.20	36.1	3.71	40.4	22.2/6	35.6	7.17/6	21.6	131.18/-	50.4	41/-	56.2	35/-	52.2	10.12/6	29.4	124 7/8	145.8	12 3/8	38.5
1934	0.45	19.5	18.70	33.4	3.45	37.6	18.14/6	30.2	6.15/6	18.6	141.19/6	54.2	40/-	54.8	33.7	50.1	8.9/-	23.4	137 7/8	161.0	13 1/8	40.7
1935	0.49	21.2	14.85	26.5	3.20	34.9	19.1/6	30.7	8.11/6	23.5	134.16/6	51.5	39/6	54.1	33/8	50.2	8.10/-	23.5	142/2	166.3	17 1/2	55.1
Jan. '34	0.50	21.6	20.40	36.4	5.05	55.0	21.7/-	34.4	7.7/-	20.2	148.3/-	56.8	39/6	54.1	36/-	53.7	9.12/-	26.5	129/6	151.5	12 3/4	39.7
Feb. "	0.47	20.3	21.55	38.5	3.68	40.1	20.9/6	33.0	7.4/-	19.8	140.13/-	53.7	39/6	54.1	36/5	54.4	9.1/6	24.9	137/1	160.3	12 1/2	38.9
Mrt. "	0.44	19.0	19.90	35.5	2.71	29.5	20.3/-	32.5	7.3/6	19.7	144.15/6	55.3	40/6	55.5	35/3	52.6	9.2/-	25.2	136/8	159.8	12 3/8	39.3
Apr. "	0.42	18.2	17.20	30.7	2.72	29.6	20.14/6	33.4	7.4/6	19.8	150.10/6	57.5	41/6	56.8	34/2	51.0	9.7/6	25.9	135 1/4	158.0	12 1/2	38.7
Mei "	0.41	17.7	16.05	28.7	2.54	27.7	20.4/-	32.5	6.16/6	18.7	144.19/6	55.4	40/6	55.5	32/9	48.9	9.2/-	25.2	136/3	159.4	12 1/2	37.5
Juni "	0.41	17.7	19.40	34.6	2.74	29.9	19.18/6	32.1	6.14/-	18.4	140.1/-	53.5	40/6	55.5	31/9	47.4	8.16/-	24.3	137 7/8	161.1	12 1/4	38.1
Juli "	0.40	17.3	21.50	38.4	2.81	30.6	18.11/-	29.9	6.14/6	18.5	142.9/-	54.0	40/6	55.5	32/4	48.2	8.6/-	22.9	137/11	161.4	12 3/4	39.7
Aug. "	0.43	18.6	20.90	37.3	3.32	36.2	17.6/-	27.9	6.14/-	18.4	139.7/6	53.2	40/-	54.8	32/6	48.5	8.7/6	23.2	138/6	162.0	13	40.5
Sept. "	0.43	18.6	18.12	32.4	3.31	36.1	16.10/-	26.6	6.5/6	17.2	137.17/-	52.6	39/6	54.1	32/6	48.5	7.17/-	21.7	141/-	164.9	13 1/8	40.9
Oct. "	0.43	18.6	17.37	31.0	3.95	43.0	16.3/-	26.0	6.6/-	17.3	137.9/6	52.7	39/6	54.1	32/6	48.5	7.7/-	20.3	141/10	165.9	14	43.6
Nov. "	0.47	20.3	17.00	30.4	4.52	49.3	16.11/6	26.7	6.8/-	17.6	139.8/-	53.2	40/-	54.8	32/6	48.5	7.7/6	20.4	139/6	163.2	14 1/2	46.3
Dec. "	0.54	23.4	15.12	27.0	4.07	44.3	16.16/-	27.1	6.6/-	17.3	137.8/6	52.5	39/6	54.1	34/1	50.9	7.4/6	20.0	140/6	164.4	14 1/2	45.7
Jan. '35	0.58	25.1	14.95	26.7	3.12	34.0	16.19/-	27.3	6.5/-	17.2	138.11/-	52.9	39/6	54.1	34/6	51.5	7.6/6	20.4	141/10	165.9	14 3/4	45.9
Feb. "	0.52	22.5	14.37	25.8	3.20	34.9	16.4/-	26.1	6.4/-	17.0	136.8/-	52.1	39/6	54.1	34/6	51.5	7.3/6	19.8	142/8	166.9	14 1/2	46.1
Mrt. "	0.37	16.0	13.30	23.7	2.74	29.8	16.8/-	26.4	6.7/6	17.5	124.5/6	47.5	38/-	52.1	33/9	50.4	7.3/-	19.4	147/5	172.4	15 1/4	49.0
Apr. "	0.37	16.0	11.50	20.5	2.31	25.2	18.8/-	29.6	7.5/6	20.0	131.1/6	50.0	38/6	52.7	33/6	50.0	7.11/-	20.9	144/5	168.9	18 1/2	56.6
Mei "	0.34	14.7	11.85	21.2	2.38	26.0	20.1/-	32.2	8.6/6	22.9	135.5/6	51.7	39/-	53.4	33/6	50.0	8.15/6	24.3	142/3	166.4	20	62.3
Juni "	0.41	17.7	11.95	21.1	2.41	26.3	18.16/-	30.3	8.11/6	23.5	136.5/6	52.0	39/6	54.1	33/6	50.0	8.11/-	23.6	141/6	165.5	19 1/2	61.1
Juli "	0.44	19.0	12.37	22.3	2.57	27.7	18.10/-	29.8	8.13/-	23.7	140.11/6	53.7	39/6	54.1	33/6	50.0	8.10/-	23.5	140/10	164.7	18 1/2	57.0
Aug. "	0.46	19.9	15.10	27.0	3.31	36.1	19.15/-	31.8	9.11/-	26.2	135.12/6	51.8	40/-	54.8	33/6	50.0	8.18/6	24.7	140/4	164.1	17 1/2	55.6
Sept. "	0.58	25.1	15.20	26.2	3.16	34.4	20.10/6	33.1	9.14/6	26.7	135.4/6	51.6	39/6	54.1	33/6	50.0	9.8/-	26.0	141/-	164.9	17 1/2	54.7
Oct. "	0.65	28.1	19.87	35.5	3.95	43.0	21.3/6	34.1	11.3/-	30.6	136.17/6	52.3	39/6	54.1	33/6	50.0	10.16/-	27.7	141/8	165.7	17 1/2	54.9
Nov. "	0.59	25.5	16.90	30.2	4.69	51.1	21.2/6	34.0	10.15/6	29.6	135.13/6	51.8	40/6	55.5	33/6	50.0	9.16/-	27.1	141/3	165.3	17 1/2	54.7
Dec. "	0.57	24.7	15.80	28.2	4.60	50.1	21.2/6	34.0	10.1/6	27.5	132.1/6	50.4	41/-	56.2	33/6	50.0	9.2/-	25.2	141/1	165.0	15 1/2	47.7
Jan. '36	0.57	24.7	16.80	30.0	4.04	44.0	20.16/6	33.5	9.6/-	25.5	125.6/6	48.0	41/-	56.2	33/6	50.0	8.15/6	24.3	140/11	164.8	12	37.4
3 Feb. "	0.60	26.0	17.50	31.3	3.05	33.2	20.14/-	33.3	9.8/6	25.9	122.14/-	46.8	41/-	56.2	33/6	50.0	8.19/-	24.7	140/11	164.8	11 1/2	37.0
10 "	0.65	28.1	17.50	31.3	3.25	35.4	20.17/-	33.6	9.9/-	25.9	122.2/-	46.6	41/-	56.2	33/6	50.0	8.16/6	24.4	140/6	164.3	11 1/2	37.2
17 "	0.62	26.8	17.25	30.8	3.80	41.4	21.10/6	34.7	9.16/-	26.9	125.5/-	47.8	41/-	56.2	33/6	50.0	9.4/6	25.5	140/11	164.9	11 1/2	37.0
24 "	0.62	26.8	17.25	30.8	3.40	37.0	21.11/6	34.8	9.18/6	27.2	123.12/-	47.2	41/-	56.2	33/6	50.0	9.13/-	26.7	141/1	164.9	11 1/2	37.2

6 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2 *) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 *) 7 Febr. 13) 14 Febr. 14) 21 Febr.

	BOUWMATERIALEN										KOLONIALE PRODUCTEN									
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		S T E E N E N				CACAO G.F. Accra per 50 kg c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f. m.s. per 100 kg Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 kg.		RUBBER Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 kg.		THEE Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. 1/2 kg.		INDEXCIJFER	
1925	159.75	100	15.50	100.0	19.00	100.0	42.6	100.0	35.87	100.0	61.375	100.0	2/11.625	100.0	18.75	100.0	84.5	100.0	100.0	100.0
1926	153.50	96.1	15.75	101.6	19.50	102.6	49.0	115.3	34.00	94.8	55.375	90.2	2/-	67.4	17.50	93.3	94.25	111.5	96.0	102.8
1927	160.50	100.5	14.50	93.5	18.50	97.4	68/-	160.0	32.62	80.9	46.875	76.4	1/6.375	51.6	19.12	102.0	82.75	97.9	87.5	109.1
1928	151.50	94.8	12.00	77.4	18.50	97.4	57/3	134.9	31.87	88.9	49.625	80.9	-10.75	30.2	15.85	84.5	75.25	89.1	84.8	97.4
1929	146.00	91.4	14.00	90.3	21.25	111.8	45/10	107.9	27.37	76.3	50.75	82.7	-10.25	28.8	13.00	69.3	69.25	82.0	81.9	85.5
1930	141.50	88.6	12.50	80.6	20.75	109.2	34/11	82.2	22.62	63.1	32	52.1	-5.875	16.5	9.60	51.2	60.75	71.8	86.0	84.3
1931																				

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	8 Febr. 1936	15 Febr. 1936	17/22 Febr. '36 Laagste	22 Febr. '36 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2
Athene	Dr. p. £	517	518	515	517
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 3/8	1/10 1/8	1/10 1/8
Budapest ..	Pen. p. £	16 1/2	16 1/2	16 1/2	16 1/2
Buenos Aires	p. pesop. £	18.05	18.05	18.00	18.20
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 1/2	1/6 1/2	1/6 1/2	1/6 1/2
Constantin ..	Piast. p. £	615	615	615	615
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/3 1/4	1/3 1/4	1/4	1/3 1/4
Kobe	Sh. p. yen	1/2	1/2 1/16	1/2	1/2 1/16
Lissabon	Escu. p. £	110 1/2	110 1/2	109 1/2	110 1/2
Mexico	\$ per £	18	18	17 1/2	18 1/2
Montevideo 2)	d. per £	23	23 1/2	22 1/2	23 1/2
Montreal ..	\$ per £	5.01 1/2	4.98 3/4	4.97 1/2	4.99 1/4
Riod. Janeiro	d. per Mil.	2 1/2	2 1/2	2 1/2	2 1/2
Shanghai ..	Sh. p. \$	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2 1/4 1/2	2 1/4 1/2	2 1/4	2 1/4 1/2
Valparaiso 4)	\$ per £	129	130	129	130
Warschau ..	Zl. p. £	26 1/2	26 1/2	26	26 1/2

1) Offic. not. 15 laten, gem. not., welke importeurs hebben te betalen, 31 Jan. 17.03. 2) Offic. not. 3 Febr. 39 1/2; 17 Febr. 39 1/2. 3) Id. 11 Mrt. '35 4 1/4. 4) 90 dg. Vanaf 28 Aug. laatste „export” noteering.

ZILVERPRIJS

Londen	N.York
18 Febr. 1936..	19 1/16
19 „ 1936..	20 1/16
20 „ 1936..	20
21 „ 1936..	19 3/4
22 „ 1936..	19 1/2
24 „ 1936..	19 3/4
25 Febr. 1935..	25 1/2
27 Juli 1914..	24 1/2

GOUDPRIJS 1)

Londen
18 Febr. 1936....
19 „ 1936....
20 „ 1936....
21 „ 1936....
22 „ 1936....
24 „ 1936....
25 Febr. 1935....
27 Juli 1914....

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Febr. 1936	22 Febr. 1936
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank	f 72.600.307,30	f 77.430.625,73
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Januari 1936 a/d. gemeent. verstr. op a. haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op. op de belastingen en op de vermogensbelasting Voorschotten aan Ned.-Indië	f 560.052,32	f 100.273,84
Idem aan Suriname	134.632.686,81	130.188.841,74
Idem aan Curaçao	13.852.021,09	13.857.501,57
Kasvord. weg. creditverstr. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	160.466,97	161.841,97
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabellen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1) Vord. op andere Staatsbedrijven 1) ..	117.456.624,82	117.771.026,74
Verstr. ten laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo)	12.000.000,—	5.500.000,—
	25.082.448,51	32.284.379,77
	22.324.569,53	24.799.642,82
	36.809.807,11	36.789.807,11

Verplichtingen

Voorshot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt Schatkistbiljetten in omloop	f 426.225.000,—	f 426.225.000,—
Schatkistpromessen in omloop	f 122.610.000,—	f 122.510.000,—
zilverbons in omloop	1.187.667,—	1.187.276,50
Schuld op ult. Januari 1936 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. l. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsbel. alsmede op de bel. en op de vermogensbelasting ..	1.006.961,04	1.006.961,04
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1) Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1) ..	975.003,09	153.353,85
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	72.709.113,35	72.110.185,63
Id. aan diverse instellingen 1)	81.182.186,08	81.971.134,68

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen: *)	15 Febr. 1936	22 Febr. 1936
Saldo Javasche Bank	f 324.000,—	f —
Saldo b. d. Postchèque- en Girodienst	484.000,—	486.000,—
Verplichtingen:		
Voorshot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell. ..	134.633.000,—	130.189.000,—
Schatkistpromessen in omloop	1.500.000,—	1.500.000,—
Schatkistbiljetten in omloop	2.000.000,—	2.000.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds. (Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank. Belegde kasmiddelen Zelfbesturen ...)	714.000,—	714.000,—
Voorshot van de Javasche Bank	1.166.000,—	1.191.000,—
	—	720.000,—
*) Betaalmiddelen in de Landskassen	f 52.129.000,—	f 1.939.000,—

SURINAAMSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
25 Jan. 1936..	771	1.076	447	579	1.602
18 „ 1936..	762	985	428	576	1.521
11 „ 1936..	755	1.026	436	573	1.534
4 „ 1936..	756	1.089	453	569	1.545
28 Dec. 1935..	769	1.170	415	571	1.619
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitt. der activa.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 Februari 1936.

Activa.	
Binnenl. Wis-sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 24.545.068,19 Bijbnk. „ 508.502,86 Ag. sch. „ 3.000.654,46
Papier o. h. Buitenl. in disconto	f 1.617.750,—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor debk. nog niet afgel. „	f 1.617.750,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 85.727.492,32 Bijbnk. „ 4.951.697,66 Ag. sch. „ 35.548.056,10
Op Effecten	f 121.795.209,57 1)
Op Goederen en Spec. „	4.432.036,51
Voorschotten a. h. Rijk	—
Munt, Goud	f 132.600.155,—
Muntmat., Goud ..	547.378.445,51
Munt, Zilver, enz. „	21.305.352,23
Muntmat., Zilver ..	—
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfonds	f 701.283.952,74 2)
Gebouwen en Meub. der Bank	4.600.000,—
Diverse rekeningen	9.824.016,49
Staatd. Nederl. (Wet v. 27,5/32, S. No. 221)	15.486.148,55
	f 926.701.660,83

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	4.049.884,01
Bijzondere reserve	5.675.000,—
Pensioenfonds	9.902.136,68
Bankbiljetten in omloop	750.118.090,—
Bankassignatiën in omloop	21.751,70
Rek.-Cour. { Het Rijk f 71.901.749,78 saldo's: { Anderen „ 57.634.318,—	129.536.067,78
Diverse rekeningen	7.398.730,66
	f 926.701.660,83
Beschikbaar metaalsaldo	f 350.470.088,12
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	876.175.220,—
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht	—

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) .. j 71.153.775,—
2) Waarvan in het buitenland .. 76.014.045,96

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
24 Febr. '36	132600	547.378	750.118	129.558	350.470	80
17 „ '36	132601	542.012	747.939	129.006	346.029	80
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 1)
24 Febr. 1936	28.054	—	126.227	1.618	9.824
17 „ 1936	28.868	—	127.998	1.618	9.948
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikk. metaal-saldo
22 Feb. '36 2)	101.450	—	155.310	20.550	31.106
15 „ '36 2)	101.040	—	157.600	20.830	29.668
25 Jan. 1936	80.027	22.330	153.209	24.025	31.464
18 „ 1936	80.025	22.249	156.171	24.294	30.089
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
22 Feb. '36 2)	1.950	74.600	10.750	58	
15 „ '36 2)	2.040	75.660	12.550	57	
25 Jan. 1936	1.524	10.384	53.994	11.351	58
18 „ 1936	1.916	10.392	58.189	11.307	57
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitt. post activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.